

Treball de fi de grau

Títol

Autor De

~~XXXXXX~~ Tutor De

Grau

Data

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Autor/a:

Tutor/a:

Any:

Titulació:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès

Compromís d'obra original*

L'ESTUDIANT QUE PRESENTA AQUEST TREBALL DECLARA QUE:

1. Aquest treball és original i no està plagiat, en part o totalment
2. Les fonts han estat convenientment citades i referenciades
3. Aquest treball no s'ha presentat prèviament a aquesta Universitat o d'altres

À

I perquè així consti, afegeix a aquesta plana el seu nom i cognoms i la signatura:

***Aquest full s'ha d'imprimir i lliurar una còpia en mà al tutor abans la presentació oral**

DECLARACIÓ / COMPROMÍS CONTRA EL PLAGI

GRAU / POSTGRAU: Periodisme

CURS: 4t

ASSIGNATURA: Treball de Fi de Grau

RESPONSABLE: Jacint Niqui Espinosa

NOM i NIU ESTUDIANT /S:

Jennifer Fernández Fernández

1272046

LA/ES PERSONA/ES SOTASIGNANT/S DECLARA/EN:

Que després d'haver llegit la informació referida a què és el plagi i quines les formes de citació, sabent el que, al respecte, preveu la normativa de la UAB, assegura/en que

1. aquest treball és original i no està plagiat, en part o totalment;
2. les fonts han estat convenientment citades i referenciades;
3. aquest treball no s'ha presentat prèviament a cap altra assignatura d'aquesta Universitat o d'altres.

I perquè així consti, signa/en, a Barcelona a data 30 de maig

Jennifer Fernández Fernández

Agraïments

En primer lloc, m'agradaria agrair al meu tutor Jacint Niqui Espinosa per ajudar-me a tirar endavant el projecte sobre l'educació audiovisual a Catalunya

A tots els professionals i mestres que han col·laborat i m'han ajudat a fer possible el treball: Alba Ambròs, Ramon Breu, Pitu Martínez, Joan Ferrés, Daniel Chust, Elena Lloancy, Lluís García i Glòria Portals.

A la meua família, amics i companys de Periodisme.

INDEX

1. Resum	7
2. Introducció	8
3. Marc teòric	9
4. Metodologia	13
5. Projectes pioners relacionats amb la comunicació audiovisual a l'ensenyament a Catalunya	14
6. Context legislatiu actual	17
6.1 Legislació espanyola i catalana	17
6.2 Competència lingüística i audiovisual	18
7. Educació en Comunicació Audiovisual	19
7.1 Definicions	19
7.2 La producció escolar com a mètode	21
7.3 Els continguts (presentació d'un projecte com assignatura optativa)	22
7.4 Assignatura pròpia o eix transversal	28
7.5 L'aparició de l'educador	29
7.6 L'equipament	30
8. La formació dels mestres	
8.1 Presència de la formació de la comunicació en ensenyament a les universitats catalanes	31
8.1.1 Universitat de Barcelona	32
8.1.2 Universitat Autònoma de Barcelona	32
8.1.3 Universitat Pompeu Fabra	33
8.1.4 Tractament de l'educació audiovisual per la resta d'universitats catalanes	34
8.2 Màsters a Espanya	
8.2.1 Universidad de Huelva-Universidad Internacional de Andalucía-Master universitari	35
8.2.3 Universitat Autònoma de Barcelona-Màster en educació i comunicació	35
9. Els projectes escolars	36
9.1 Escola Solc de Barcelona	36
9.2 Institut Illa de Rodes de Roses	39
9.3 Escola Immaculada Vedruna de Barcelona	41
9.4 Resum de la funció dels audiovisuals a les tres escoles escollides	44
10. Conclusions	46
Bibliografia i pàgines web consultades	49
Annexos	52

1. Resum

Professors i educadors cada cop veuen com és més necessari modificar les seves formes de treballar adaptant-se al nous temps. Per diverses raons, entre les quals, està el desenvolupament de l'esperit crític diverses escoles de Catalunya han modificat en els últims anys els plans d'estudi tenint en compte els mitjans de comunicació i les noves tecnologies. Per a molts mestres és un camp desconegut i difícil d'introduir a les seves classes. Combinar noves tecnologies, mitjans de comunicació i la matèria estricta es converteix en un problema a l'hora de posar-ho en pràctica. A vegades, per temps, dedicació o fins i tot, desconeixement de l'educació audiovisual. Però és ben cert també, que cada cop són més mestres els que aposten per formar-se voluntàriament en el camp audiovisual i renovar la manera de fer classe. La resposta dels alumnes és sempre positiva ja que els hi motiva veure com la vida real es connecta amb la vida a l'aula. A més, la producció escolar s'afegeix avui en dia en molts instituts i escoles no només per conèixer el llenguatge audiovisual sinó també per desenvolupar l'esperit crític tan necessari avui amb tota la informació que rebem a través de la xarxa.

En aquest treball, en primer lloc, s'analitza els orígens d'aquest canvi al nostre país, què és l'educació audiovisual i com s'hauria de tractar. La legislació catalana i espanyola i les competències educatives també s'han modificat en els últims anys i també són objecte d'estudi.

També es tracta la formació actual a les universitats catalanes sobre l'educació audiovisual. Més endavant, s'analitza el projecte escolar de tres escoles que han introduït de manera diversa els mitjans de comunicació dins l'aula: l'Escola Solc de Barcelona, l'Institut Illa de Rodes de Roses i l'Escola Immaculada Vedruna de Barcelona. Solc té un projecte dedicat al cent per cent a l'educació audiovisual, l'Institut Illa de Rodes té un canal de televisió propi online i l'Escola Immaculada ha introduït a les seves aules juntament amb les noves tecnologies noves maneres d'ensenyar i tractar les diverses matèries.

2. Introducció

En el món actual estan passant una sèrie de canvis i sobretot en la manera de comunicar-nos. La comunicació i la manera de rebre informació ha canviat en els últims anys. Els ciutadans ja no només reben la informació de la manera més tradicional (televisió, diaris, etc.) sinó que ara tot és més immediat i instantani. Les noves formes de comunicació han afectat les vides diàries de tothom, especialment en el cas dels nadius digitals. Les aficions, la manera de socialitzar-nos o de viure qualsevol cosa han canviat. Vivim en una era en què tot es comparteix per les xarxes socials, en l'era del polze aixecat o la de les fotografies amb filtres que ensenyem a la resta. No només això sinó també rebem d'una manera totalment diferent a fa 20 anys totes les notícies que llegim, escoltem i veiem. Fins fa una dècada era impensable que revoltes i revolucions es convoquessin a base d'un boca orella d'una forma tan ràpida virtualment o de la força d'un Trending Topic. La informació ha deixat de ser filtrada pels periodistes i això fa que avui en dia els ciutadans hagin de ser més crítics amb tot el que reben a través de la xarxa. Els mitjans de comunicació són necessaris en qualsevol democràcia però ara mateix més que mai és necessari saber consumir-los, saber ser crític i poder seleccionar la informació de la millor manera possible.

Per a un nen d'avui en dia, tots aquests aspectes tan canviants són el més normal i habitual en la manera de rebre informació. Queden enrere les maneres més tradicionals d'aprendre a classe davant un llibre i una pissarra amb guixos. Actualment, és absolutament necessari que dins les escoles i instituts els alumnes desenvolupin el pensament crític i no es quedin enrere. Però el més essencial de tot plegat és que pensin que escola i actualitat no van lligades. Vull demostrar que escola i actualitat han d'anar de la mà si volem unes noves generacions que puguin pensar per sí soles i ser crítics amb el que veuen dia rere dia. Catalunya ha demostrat en els últims anys ser pionera en aquest camp amb escoles, projectes i investigacions. La Generalitat de Catalunya ha incorporat noves competències i ha canviat la legislació però malgrat això, els instituts de Catalunya estan canviant les metodologies i currículum a causa d'aquests canvis? En el cas d'aquells instituts que han incorporat com a eina d'aprenentatge l'audiovisual (Tant de manera independent com transversal) és interessant saber com són els seus projectes i quins canvis han realitzat a les aules en els últims anys, si els docents tot just llicenciats surten preparats o no i si la seva formació ha canviat en els últims anys. I per últim però no menys important si el context econòmic permet perspectives de canvi a les aules respecte aquest projectes, si les retallades i la crisi econòmica han afectat aquest projectes.

El motiu de l'elecció d'aquest tema és perquè avui en dia, des de la meua opinió personal, no s'ha donat importància a què els canvis en la comunicació han afectat també a la forma d'ensenyar i a la forma d'aprendre. Canviem la manera de veure les coses però com no som crítics amb tot el que ens envolta no busquem canvis en la societat que hem creat nosaltres mateixos. L'aula ha de viure una sèrie de canvis si és que volem ésser crítics i més en un moment en el que molts aspectes socioculturals

estan patint crisi. Crec fermament que com alumna de periodisme, ex alumna de primària i ESO que comunicació i educació van de la mà i no donem la suficient importància ni per la banda dels periodistes ni els educadors. Calen més treballs enfocats en aquest nou sector que sembla ser un nou sector emergent i nou en el món de la comunicació que necessita renovar-se, enfocar-se cap a nous sectors i aliar-se'n amb nous àmbits. És un camp que necessita més dedicació i el que crec que cada cop té més possibilitats de convertir-se en una de les sortides més profitoses del camp de la comunicació.

3. Marc teòric:

En el marc teòric em basaré en dues expertes que han estudiat l'educació en comunicació en els últims anys: Norminanda Montoya i Alba Ambrós.

Norminanda Montoya és docent de la UAB i des de l'any 1992 fins el 2009 va portar, entre d'altres assignatures, la de Comunicació i Educació. Ha realitzat investigacions com: *"Informe sobre el uso de la voz y el sonido como materiales didácticos en la escuela pública española"* i *"El papel de la voz en la publicidad audiovisual dirigida a los niños"* i ha fet les següents publicacions: *"El uso de la voz en la publicidad audiovisual dirigida a los niños y su eficacia persuasiva"*, *"El papel de la voz en la publicidad audiovisual dirigida a los niños"*, *"Experimento massmediático en la etapa de Educación Infantil"* o *"La comunicación audiovisual en la educación"*.

D'altra banda, Alba Ambrós és doctora en ciències de l'educació i cap d'estudis del Grau en Educació Primària a la Universitat de Barcelona i membre dels grups de recerca Ara, Cinescola i Edumèdia. Els seus àmbits d'especialització són la competència lingüística i audiovisual, l'educació en comunicació audiovisual i la seva didàctica, la lectura audiovisual, literària i artística i la innovació docent en la formació del professorat. És docent del grau en Educació Primària de didàctica de la literatura infantil i juvenil, del Màster de Recerca de Didàctica de la Llengua i Literatura de l'assignatura La literatura i l'àmbit audiovisual: Educació, plantejaments didàctica i d'investigació; en el Màster de Formació del Professorat de Secundària Obligatoria i Batxillerat, FP i Ensenyament d'idiomes en l'assignatura didàctica de la llengua i la literatura catalana a secundària i en el Màster en Educació Interdisciplinària de les Arts, a Arts i tecnologies audiovisuals.

En primer lloc, cal definir l'alfabetització audiovisual com *"un moviment que propugna l'educació en mitjans audiovisuals i l'educació amb mitjans audiovisuals"* (Montoya 2005: 9).

A més del llenguatge audiovisual, les noves tecnologies han desenvolupat nous conceptes com ara l'interactivitat com ara el que cita Montoya a Eduard Cabal *"un conjunt de coses bastant heterogènies que succeïen encara que no sempre al voltant d'un ordinador però que presenten unes característiques comuns com integrar informació textual, visual, sonora i gràfica i que permeten accedir-hi de forma interactiva"* (Montoya 2005:11).

Hem de partir de què:

- *“Vivim en una civilització audiovisual en què els mitjans tradicionals s’han imposat plenament en les nostres vides i conviuen amb els nous mitjans que tenen un gran potencial de desenvolupament i que podríem dir que estan en fase d’expansió”* (Montoya 2005: 11).

Des de l’aparició d’internet, els mitjans més tradicionals han hagut de combinar la tradició amb els nous mitjans, aquells multimèdia que han aparegut a través de la xarxa. Noves aplicacions i noves formes de vendre el mitjà de comunicació d’una manera més barata i ràpida lluiten per fer-se un lloc en el mapa de mitjans més tradicionals. Els mitjans més nous estan en fase d’expansió perquè tracten temes més innovadors i originals que per qüestions econòmiques i partidistes els mitjans tradicionals no hi aposten.

- *“L’escola és un altre dels espais públics en què la comunicació mediàtica ha fet més impacte sobretot entre els alumnes ja que utilitzen els mitjans com a referents pels seus jocs i determinen les seves formes de consum i de gaudir de l’oci i el temps lliure. La televisió proporciona als alumnes referents, models i actituds de comportament que han fet arribar als educadors, pedagogs i famílies a proposar una educació per als mitjans”.* (Montoya 2006: 14).

En primer lloc, els nens i adolescents han canviat les seves aficions. Han fet lloc entre els seus hobbies, els videojocs, les consoles, internet, les xarxes socials, la televisió,... Tot això fa canviar la manera de consumir el seu oci. La televisió ensenyava i segueix mostrant uns models de referència que els alumnes poden interpretar com a propis. D’altra banda, les xarxes socials i internet, mostren noves maneres de consum, de models i actituds que les persones (siguin adolescents, joves o adults) poden prendre com a referents també. És per això, que tenint en compte que totes aquells nens que han incorporat aquests hobbies a la seva vida haurien de tenir un contacte més educatiu i no deixar-ho de banda en el seu dia a dia a les escoles perquè sinó es crea una bretxa entre el seu dia a dia i el seu temps lliure.

- *“El conservadorisme dels sistemes educatius, la seva nostàlgia per les llunyanes èpoques de l’imperi del quadern i el llapis, les seves resistències al llançar-se a l’estudi de la cultura popular i la perillositat de dotar a la ciutadania de les capacitats crítiques segueix expulsant al desert als professionals de la educació en mitjans de comunicació”* (Ambrós 2011: 21).

En certes escoles i per part de certs professors, no es dota a l’alumne de les eines per poder ser crític amb les noves tecnologies que l’envolten. Tampoc es modernitza el que succeeix a la classe, la realitat i l’aula per alguns mestres són dues realitats que avui en dia tampoc s’arriben a tocar i que han d’anar separades, quan en realitat

haurien d'anar de la mà, ja que el professor ha de fer veure a l'alumne que tot allò que aprèn a classe tindrà un ús a la vida real.

Així doncs per això mateix, *"l'escola no pot quedar-se al marge de la cultura icònica i audiovisual en el que està immers l'alumne i una educació audiovisual que implica connectar l'escola amb el context sociocultural en el que es desenvolupa l'alumnat a la seva vida quotidiana (...) Implica utilitzar un mitjà audiovisual o sonor com a recurs didàctic per desenvolupar un contingut curricular"* (Ambrós 2011: 24)

A més en aquest context, pot aparèixer una nova figura fins ara desconeguda: l'educador. La formació de la professorat al nostre país ha tingut en compte moderadament la introducció dels audiovisuals al currículum dels plans docents de les universitats.

Ambrós també destaca que alguns professors ara mateix estan perduts: *"El professorat ha de fer un esforç de comprensió i de formació. Hem d'entendre que es tracten d'instruments en els que estem en inferioritat de condicions respecte a nostres alumnes, després hem de tenir el deure moral i de dignitat professional de reemplaçar els nostres habituals i tradicionals sistemes d'ensenyament"* (Ambrós 2011: 38).

"El gran repte consisteix en saber si l'escola entén realment que el més important no són les habilitats tecnològiques, tan canviants, sinó afavorir una destresa que sintetitza totes les altres: educar en la competència de pensar. Pensament amb sentit crític, creatiu i autònom. L'educació en la comunicació, amb sentit ampli, es un dels pocs instruments amb el que encara podríem comptar per combatre les desigualtats del coneixement i del poder que hi ha entre qui produeix la informació, els productes comunicatius en interès propi i qui les accepten amb submissió, ingènua. La comprensió e interpretació crítica dels mitjans de comunicació constitueix un element central de qualsevol definició contemporània d'alfabetització i de autonomia ideològica amb el fi de que la democràcia no sigui una mera il·lusió". (Ambrós 2011: 44).

Així doncs Montoya explica les dues línies de la comunicació audiovisual i educació:

"a) Per integrar-los en els processos d'ensenyament i aprenentatge amb objecte de millorar les capacitats educatives i comunicatives dels mestres educadors i tutors (Educació amb els mitjans)

b) Per proporcionar als mestres instruments conceptuals i tècnics que els capacitin per educar als seus alumnes en un consum conscient dels mitjans". (Montoya 2005: 21)

Totes dues línies estan expressades en les competències de la Generalitat de Catalunya pel que es refereix a la matèria d'educació. Des de 1982, la Generalitat desenvolupa programes i iniciatives per incorporar els audiovisuals a les escoles i instituts de Catalunya fins avui en dia en què s'han afegit les noves competències digitals.

A més tal com destaca Ambrós, *“La educació en comunicació audiovisual és capaç de generar un important grau d’entusiasme entre els estudiants, que es realment estrany de trobar dins dels murs escolars”* (Ambrós 2011: 21). Els alumnes, al veure una temàtica poc habitual i diferent a la que han fet durant tota la primària i l’ESO, que va més enllà de les llengües, les ciències i la història s’interessen de manera sorprenent. Veuen que tot allò que ells consumeixen diàriament en els seus moments lliures hi ha uns estudis darrere i una teoria, igual o més interessant que qualsevol altra assignatura de les que han fet fins ara.

Per tant, *“Una de les idees centrals que ha de transmetre el professorat de educació mediàtica es que els mitjans de comunicació ens ajuden a entendre el món i el lloc que ocupem, per això es tan important entendre’ls i estudiar-los (Ambrós 2011: 27). En l’actual context de la societat de la informació, els escolars, però també el conjunt de la ciutadania, necessiten un full de ruta educativa per navegar pels mitjans de comunicació degut a que l’estructuració del pensament, la capacitat crítica i de la interpretació del món no són innates, es construeixen, necessiten aprenentatge, igual que la lectura i l’escriptura (...) Ensenyar l’abecé de la comunicació, ensenyar a llegir, a escriure, a interpretar-los és una responsabilitat primordial del sistema educatiu, de tots aquells que treballen en la construcció social i democràtica de les persones(Ambrós 2011: 28-29)”*.

“Els mitjans modifiquen la manera de pensar, d’expressar-se i de ser dels joves. Adopten una sèrie d’automatismes del llenguatge, d’actituds i valor, mitjan un fenomen d’identificació amb els personatges de l’univers mediàtic. Per això els mitjans han de ser considerats com instruments pedagògics tan important com els llibres de text, les pràctiques de laboratori o les lectures literàries” Ambrós 2001: 30)

Per tant, els mitjans de comunicació han modificat el dia a dia dels alumnes actuals. No només les vides dels adults sinó també dels nens i adolescents, és per això, que és important tenir en compte els canvis que ha suposat a la vida dels estudiants i com això pot arribar a canviar la seva manera de concebre el món.

A partir del marc teòric exposat plantejo les següents hipòtesis:

- L’Educació en Comunicació Audiovisual es comença a introduir a les escoles (sigui com a assignatura transversal o independent) i és necessària pel desenvolupament del pensament crític de l’alumne.
- L’Educació en Comunicació Audiovisual crea entusiasme entra l’alumnat ja que és una assignatura diferent al que es fa habitualment dins l’aula amb un contingut diferent i una metodologia diferent a les altres.
- L’educació en Comunicació Audiovisual fa que els mitjans de comunicació i internet es converteixin en un instrument pedagògic dins l’aula.

4. Metodologia:

L'aproximació metodològica està basada en mètodes de recerca qualitativa. Les tècniques de recerca són per a capturar les experiències de professors, alumnes i docents universitaris i investigadors.

Les tècniques de recerca són les següents:

1. Entrevistes amb experts i docents universitaris

- Pitu Martínez, responsable de formació de TAC del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

- Joan Ferrés, docent de la UPF. Doctor en ciències de la informació i mestre. Ha estat professor d'ESO. Va fundar i dirigir durant 11 anys en el Departament d'audiovisual de l'Editorial Edebé. Guionista i realitzador d'audiovisuals educatius. Professor de CAV a la UPF. Especialista en comunicació i educació.

- Alba Ambrós, doctora en ciències de l'educació, cap d'estudis del grau d'educació primària de la UB i autora de llibre sobre la comunicació i l'ensenyament.

- Daniel Chust, docent de Llenguatges Audiovisuals i Expressió Artística a la Facultat de Ciències de l'Educació a la UAB

2. Aproximació i trobada amb els participants dels projectes

En primer lloc, el projecte de l'Escola Solc de Barcelona coordinat per Ramon Breu. Entrevista amb Ramon Breu i assistència a una de les classes de llenguatge audiovisual de 3r d'ESO.

En segon lloc, el projecte Illa TV de l'Institut Illa de Rodes de Roses coordinat per Elena Lloancy i Xavier Serra al web <https://sites.google.com/site/illaprojecte/> (Consultat el 12 de maig de 2014)

En tercer lloc, l'Escola Immaculada Vedruna de Barcelona. Entrevista amb el professor de Tecnologia de l'ESO, Lluís Garcia Leiva, i la directora de l'ESO, Glòria Portals.

3. Aproximació als recursos en xarxa com Aulamèdia (Web de recursos d'Educació en Comunicació en la que col·laboren mestres especialitzats) o Cinescola (Servei de

recursos en línia sobre cinema i audiovisuals dirigit per Ramon Breu, mestre de l'Escola Solc de Barcelona). Tots dos són recursos sense ànim de lucre.

5. Projectes pioners relacionats amb la comunicació audiovisual a l'ensenyament a Espanya i Catalunya

Primera etapa (Anys 60)

En el cas d'Espanya, Catalunya destaca per ser la comunitat autònoma pionera en la relació de la comunicació i l'educació. Com a la resta d'Europa, l'educació en l'audiovisual s'inicia amb l'ensenyament del cinema. El cinema entra per primera vegada a una universitat espanyola amb la càtedra d'Història i Estètica del cinema que es crea a la Universitat de Valladolid amb el docent José María Staehlin.

D'altra banda, a Catalunya es mou una corrent diferent a partir dels cineclubs als anys 50. Promouen l'anàlisi del cinema entre els joves però no només això sinó que es converteixen en un lloc de trobada per qüestionar el règim franquista. Catalunya es converteix en la comunitat on els cineclubs prenen més embranzida. La Universitat de Barcelona és la primera universitat catalana que inclou de la mà de Miquel Porter Moix una assignatura universitària sobre el cinema l'any 1969 a la Facultat de Geografia i Història.

Segona etapa (anys 70)

En els anys 70 neix la cooperativa Drac Màgic, lligada al Moviment pedagògic Rosa Sensat que va començar a promoure la inclusió del cinema al currículum. El moviment Rosa Sensat es caracteritza per ser un moviment que promovia i segueix promovent actualment la millora de la qualitat de l'ensenyament a Catalunya, l'ensenyament del català, la millora de les produccions audiovisuals per a nens i la importància de l'audiovisual en els currículums.

Durant la mateixa època també neix, l'anomenat SOAP (Servicio de Orientación de Actividades Paraescolares), una pionera iniciativa privada que promou l'ensenyament de la imatge i el cine a escoles de Madrid, Vigo i Barcelona. Tenia com a objectius desenvolupar el sentit crític dels escolars, potenciar el seu esperit creatiu i aproximar-los a uns valors antropològics i culturals. SOAP divideix els nens en diversos grups depenent la seva edat: de 4 a 7 anys, de 8 a 11, de 12 a 14 i de 15 a 17. L'any 1975 es converteix en ESCO (Centro de Estudios para la Escuela y la Comunicación). L'UNESCO, a més, encarrega a aquesta institució l'any 1978 l'única proposta curricular europea d'educació audiovisual: "A general Curricular Model For Mass Media Education".

Durant els anys 70 el Ministeri d'Educació i Ciència havia organitzat diverses reunions entre les divisions de Mitjans Audiovisuals dels Instituts de Ciències de l'Educació (ICEs) de les universitats. Fins el 1979, es van celebrar dues reunions i van tractar temes com *Lectura i Anàlisi de Imagen* (Badajoz, 1977), *Adecuación de los Medios Audiovisuales*

al Desarrollo Psíquico del Niño (Santander, 1978) o *el Lenguaje Total* (Braga, Portugal, 1979). Aquestes reunions van ser pioneres en la reflexió dels aspectes relacionats amb els llenguatges audiovisuals a l'ensenyament. De totes maneres, les conclusions no van transcendir gairebé res.

Tercera etapa (Anys 80)

A partir dels anys 80, es desenvolupen a Espanya diverses iniciatives institucionals que volen incorporar els mitjans a l'Educació Primària, Secundària, i fins i tot en alguns casos a la Formació Professional. A l'any 1980 es desenvolupa un Pla d'Incorporació del Vídeo. Dos anys després, es transforma en el Programa de Mitjans Audiovisuals. El PMAV donava prioritat a la formació del professorat que posa èmfasi en el disseny i la producció del vídeo, però no es converteix en cap cas en una prioritat com a innovació en l'ensenyament. Al principi, la producció del vídeo la duïen entre professors i professionals; més endavant, els professors ja van portar tota la producció. El PMAV vol que els centres tinguin recursos tecnològics, que els professors es formin i que hi hagi absoluta coordinació entre tot l'equip.

D'altra banda, el Ministeri desenvolupa el Proyecto Mercurio, un projecte que gira entorn de la incorporació del vídeo a l'ensenyament. A l'abril del 1985, la Comissió de Mitjans Audiovisuals del MEC dissenya un pla d'ajudes pels projectes d'experiències amb vídeo. Mercurio volia definir el vídeo dins l'aula i quines eren les funcions pedagògiques que podia tenir.

En aquest cas ja comença a haver unes primeres diferències entre el cas català i el cas espanyol. Mentre que el cas espanyol destacava la part més tecnològica i tècnica, el projecte català emfatitzava la producció escolar.

En aquell moment destaca, el projecte del Director General de Cultura, Luis Álvarez Pousa. Des del 1984 i durant dos anys, Galícia es col·loca com una comunitat capdavantera promocionant la imatge a l'escola amb el projecte "A imaxe na escola", que pretenia l'anàlisi i producció dels mitjans audiovisuals dins dels centres escolars gallecs.

Quarta etapa (anys 90)

Durant el curs 93-94, Galícia comença un programa experimental de Nous Mitjans Audiovisuals i Informàtics (NMAI) que recolza la LOGSE. És un programa que consta de formació durant dos anys als professors i al qual s'acullen 40 centres.

Altres comunitats com Andalusia també enceten nous projectes com el Pla Zahara XXI (1987) o Madrid amb el projecte CEMAV (1990).

Pel que fa Catalunya, a partir de l'any 80 neixen projectes de la mà de la Generalitat però no es fins a la dècada dels 90 quan la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC) agafa més força. Posa en evidència l'empenta que ha donat la Generalitat a

molts centres del país encara que per a alguns experts l'educació audiovisual podria haver arribat a més centres i fa més temps.

La XTEC es defineix com un *“espai per a crear i difondre coneixement, reflexionar sobre les possibilitats i continguts de cada mitjà, relacionar materials per al treball dels mitjans audiovisuals a les aules i compartir experiències dels centres educatius”*. El portal es divideix en diversos àmbits depenent dels projectes que hagi encetat cada centre. A continuació, se'n fa un repàs dels centres públics que oficialment consten a la Generalitat que avui en dia duen a terme projectes audiovisuals i s'acullen al programa de la XTEC:

- Ràdio
 - Institut Les Termes de Sabadell
 - Escola Riumar de La Cava
 - Taller de Ràdio Barrufet FM de l'Escola Barrufet de Barcelona
 - Ràdio CRP de CRP Les Corts de Barcelona
 - Cuc Ràdio de l'Escola Joan Salvat Papasseit de Santa Coloma de G.
 - Escola Antoni Gaudí de Santa Coloma de Gramanet
 - La nostra ràdio de l'Escola Josep Gras de Sant Llorenç Savall
 - Ràdio Escola Castelldefels de diferents centres de Castelldefels
 - Ràdio Ràpia de l'Escola Sant Domènec de La Ràpia
 - Ignasi Ràdio de l'Escola Ignasi Iglesias de Tordera
 - Els 15 principals de l'Escola Castell d'Òdena d'Òdena
 - Ràdio Botey de l'Escola Antoni Botey de Badalona
- Vídeo
 - Príncep TV d'Institut Príncep de Girona de Barcelona
 - Projecte Illa TV d'Illa de Rodes de Roses
 - IMTV de l'Institut Montserrat de Barcelona
 - TV Sinera de l'Escola Sinera d'Arenys de Mar
 - Teleturró de l'Institut Ramón Turró i Darder de Malgrat de Mar
 - Escola Castell d'Òdena TV de l'escola Castell d'Òdena d'Òdena
- Fotografia
 - Es recullen diverses propostes pedagògiques en diversos centres impulsades per associacions o professionals com: Museu de Ciències Naturals amb les Escoles Els Proxos, Grèvol i l'Institut Front Marítim, espaifotografic.cat, Tom Barrett, Olga Olivera, Gemma Paris, entre d'altres.
- Cinema
 - Es recullen diverses propostes pedagògiques també impulsades per institucions, associacions o professionals com: INTEF, Associació Mèliés, Filmoteca de Catalunya, Cinescola, Drac Màgic, Jordi Vivancos, Museu del Cinema de Girona, entre d'altres.

Alba Ambrós explica que tots els projectes audiovisuals que es duen a terme en els centres catalans s'han de vincular a una persona. És a dir, el projecte i el màxim responsable estan estretament vinculats i quan aquest professional es mou el projecte també. Per tant, Pitu Martínez, responsable de formació de TAC del Departament d'Ensenyament, destaca que alguns d'aquests projectes poden semblar que estan aturats o alentits en les webs que es proporcionen en el portal.

La XTEC ha deixat de ser una simple xarxa de missatgeria entre centres i professorat per a convertir-se en un portal d'eines i recursos en totes les matèries per als docents. En un dels apartats del portal, "Recursos", el Departament ha obert un subapartat amb material, recursos, canals, etc. per a tots aquells professors que vulguin aprofundir en l'Educació en Comunicació Audiovisual. XTEC Mèdia és un apartat dividit en canals de centres, recursos, webs, exemples, esdeveniments, entre d'altres temes pels professors. A més, la XTEC s'ha convertit en una de les webs més visitades en català a causa de la importància que ha esdevingut en els últims anys.

Actualitat

En els últims anys s'han celebrat especialment a Catalunya i les Illes Balears diferents trobades i congressos del sector de l'Educació en Comunicació Audiovisual com per exemple la Trobada de docents d'audiovisuals en català (que es celebra a Alcúdia). Catalunya segueix sent pionera en la legislació i en el moviment del professorat. El CAC i la Generalitat han mostrat interès per l'educació audiovisual i això s'ha vist reflectit en diversos informes de l'organisme i també de l'incorporació de la competència lingüística i audiovisual.

D'altra banda, el voluntarisme de mestres especialitzats en la comunicació ha fet que neixin projectes com Aulamèdia o Cinescola on s'ofereixen recursos i ajudes per professors que vulguin començar a introduir els mitjans dins les seves aules. Mentre que aquests dos projectes no tenen cap ànim de lucre i es fan simplement per voluntarisme dels professors fora del seu horari lectiu, també han nascut empreses especialitzades en la comunicació audiovisual dins l'aula. És el cas de l'Escola Audiovisual, projecte iniciat per l'Alba Ortiz, professora d'educació secundària especialitzada en TAC i multimèdia. L'Escola Audiovisual s'ha convertit en un recurs per a mestres que vulguin ampliar la seva formació mitjançant cursos d'iniciació a l'ús de l'audiovisual dins l'aula.

6 . Context legislatiu actual

6.1 Legislació espanyola i catalana

Segons Alba Ambrós, cap d'estudis del Grau d'Educació Primària de la Universitat de Barcelona, durant els anys 70, la Ley de Ordenación Básica (LOE) no incloïa la Educació en Comunicació Audiovisual, malgrat això els projectes paral·lels d'institucions i organismes proliferaven arreu de l'Estat.

Al 1990, amb l'arribada de la LOGSE ofereix quatre modalitats per introduir l'ECA: Com crèdit obligatori, com un bloc especial dins d'algunes àrees instrumentals curriculars, com un eix transversal i com crèdits variables i de síntesi.

En el cas de Catalunya, durant l'any 1994 i l'any 1996 el Departament d'Ensenyament proposa dos eixos- a primària i a secundària- que no s'havien proposat des del Ministeri d'Educació.

En el cas de la LOE planteja dos modalitats per introduir l'Educació en Comunicació Audiovisual. Per una banda, les competències bàsiques, que impliquen a tot el professorat i estan per sobre de les àrees curriculars. Per altra, els continguts propis de les àrees. De les vuit competències bàsiques de la LOE cap conté de forma explícita la competència mediàtica.

6.2 Competència lingüística i audiovisual

El currículum de la Generalitat de Catalunya és l'únic que actualment integra la competència audiovisual anomenada Competència lingüística i audiovisual i que integra l'Educació Audiovisual dins d'aquesta competència. La competència audiovisual no s'explicita en cap moment al MEC. Tant el MEC com la UE tenen en comú que proposen la dimensió lingüística però no l'audiovisual.

Malgrat la proposta de competències de la LOE, falta un desplegament que s'ha alentit i és per això que diversos professors i docents universitaris van desplegar les competències bàsiques que havia proposat la Generalitat, per a què així professors d'escoles i instituts poguessin aplicar-les. L'equip d'Alba Ambrós va desplegar les diverses dimensions amb les seves corresponents competències a Primària i a Secundària. En el cas de secundària són les següents:

Llenguatge i característiques dels mitjans: Identificar i usar de forma integrada els elements bàsics que constitueixen els codis dels llenguatges de la comunicació verbal, no verbal i audiovisual, mitjançant l'anàlisi i la producció de textos en les llengües de l'escola, amb la finalitat d'expressar opinions concepcions personals i apropiat-se i transmetre les riqueses cultural i satisfer les necessitats individuals i socials.

Recepció i comprensió dels missatges: Comprendre i interpretar les informacions dels missatges audiovisuals que ens arriben a través de diferents suports, mitjançant l'anàlisi de l'estructura comunicativa segons la finalitat i intenció del missatge per dur a terme una lectura adequada als patrons socials establerts i una valoració crítica i creativa.

Producció de missatges: Elaborar de manera reflexiva i creativa productes audiovisuals de continguts diversos mitjançant l'ús dels diferents llenguatges i tipologies textuals dels mitjans de comunicació i les TIC, amb la finalitat de comunicar millor els aprenentatges curriculars de les diferents matèries, així com reflexionar sobre el procés de producció.

Ideologia i valors: Conèixer el funcionament, la influència i l'impacte social que exerceixen els mitjans de comunicació i les TIC sobre la ciutadania, mitjançant la reflexió sobre l'elaboració, la producció, la difusió i a interpretació de missatges en diversos suports i contextos, amb la finalitat d'afavorir un consum ètic i responsable, reflexius i crític en la societat multicultural que vivim.

Així doncs, les competències ofereixen el marc legal per desenvolupar la competència en educació audiovisual. Però si no hi ha un desplegament i concreció dels objectius, hi ha dificultat per integrar-los en les programacions de l'aula del professorat. Ambrós destaca que la llei semblava marcar un canvi però que realment "no quallava a les escoles".

Professors, directors, caps de departament van trobar difícil al 2002 incorporar a les seves classes l'educació en comunicació audiovisual ja que les competències no estaven desplegades.

"Actualment estem al 2014 amb un nou canvi de llei, la LOE, i Catalunya és l'única que inclou aquesta competència" diu Ambrós. *"Catalunya pot acabar d'ajustar la llei que ve des de Madrid. Amb la LOE hi ha 8 competències bàsiques en funció de les orientacions europees. Catalunya però, matisa amb l'audiovisual, d'altres per exemple, incorporen l'educació emocional"* Segons la docent, el fet que Catalunya afegeix-hi aquesta competència és important a nivell de visualitzar, potenciar i donar empenta aquest tema. En altres casos, com ara Madrid, aquesta vessant està repartida en altres parts del currículum. Segons Ambrós sens dubte que aquest impuls ve donat per la tradició de projectes audiovisuals a Catalunya.

7. Educació en comunicació audiovisual

7.1 Definicions

Mercè Oliva, professora del departament de comunicació de la Universitat Pompeu Fabra, (CAC:2006) diferencia i especifica que l'educació en mitjans no es tracta d'educar a través dels mitjans usant-los com a material de suport *"sinó de transformar la comunicació audiovisual en matèria d'estudi"*.

S'usen diferents termes dependent de l'expert, la institució o un autor: educació en mitjans, educació en comunicació audiovisual, educació audiovisual, etc. Media literacy és el nom que s'utilitza en anglès; educación para los medios, a Amèrica Llatina i aquí, a Catalunya i Espanya, educació audiovisual.

Educar en comunicació audiovisual significa donar als ciutadans instruments per a poder interpretar els continguts que emeten els mitjans de comunicació. Segons Xavier Breil deia al programa Para Todos la 2 de Ràdio Televisió Espanyola (<http://www.rtve.es/alcarta/videos/para-todos-la-2/para-todos-2-debate-educacion-audiovisual/1568996/>; última consulta 12 de maig de 2014), professor de secundària i batxillerat i formador de formadors en l'educació audiovisual, que la idea de la

formació audiovisual *“és formar espectadors, no només lectors, es a dir que els nens, han de tractar la gramàtica audiovisual que està present dia rere dia. El llenguatge audiovisual té una pròpia gramàtica com la té cada llengua i cada moviment de càmera o cada so servirà per expressar uns certs continguts i s’ha de conèixer per saber el que ens vol fer arribar”*.

Els alumnes han d’aprendre:

1. Qui fa els mitjans de comunicació?- Els nens han de tenir en compte qui decideix la mirada del que rebem. És a dir qui és l’ull, qui enfoca i què enfoca i perquè ho fa tenint en compte els seus pensaments i les seves ideologies, a quina empresa pertany i com obté els seus beneficis.
2. Com transmeten el significat dels mitjans?- Cada mitja de comunicació utilitza un llenguatge específic propi que utilitza per comunicar-se. Determinats moviments o angles de càmera ens poden provocar certs sentiments i és necessari conèixer la gramàtica audiovisual per saber que volen despertar en nosaltres.
3. Quina idea del món ens donen els mitjans? – Els mitjans de comunicació representen una realitat, destaquen aquells titulars o aquelles declaracions que pel periodista són importants. Els productors converteixen fets en històries. Ofereixen una realitat que pel propi mitjà és la real i la vertadera però per d’altres mitjans no serà la real.
4. Quin sentit dóna la ciutadania als mitjans? _La ciutadania davant d’un mitjà és converteix en l’audiència. L’estudi de les audiències es converteix en un estudi de les indústries mediàtiques. Els alumnes han de saber com funcionen els estudis de les audiències per així després poder fixar els preus de la publicitat i que es té en compte el sexe, la classe social o l’ètnia.
5. Com actuem nosaltres respecte els mitjans? Per una banda, s’han d’analitzar els mitjans de comunicació de forma crítica i d’altra banda, crear i produir per desmitificar-ho i saber com funcionen internament.

L’alumne ha d’aprendre que el que surt a la televisió és simplement el que apareix a la pròpia televisió. És una versió de la realitat.

“És a dir, és donar criteri i sentit crític davant la televisió, el cinema o les xarxes socials” afegeix Ramon Breu, professor de secundària especialitzat en educació audiovisual. Ambrós explica que *“l’educació en comunicació audiovisual constitueix el procés d’ensenyar i aprendre mitjans de comunicació. L’alfabetització mediàtica constitueix el resultat, és a dir, el coneixement i les habilitats o competències que l’alumnat vol”*.

L'educació en comunicació gira al voltant del llenguatge audiovisual i de les capacitats crítiques i creatives. El que han de transmetre els mestres és que els mitjans de comunicació tenen un paper important a les nostres vides. Tant Ramon Breu, Xavier Breil i Alba Ambrós, coincideixen en què el professor no ha d'imposar el seu punt de vista sinó simplement ensenyar el que s'amaga darrere de la càmera. Els alumnes no han de pensar com el professor, sinó en tot cas el que veu o no l'alumne és una decisió de la família.

Segons Montoya (2005), els avenços tecnològics no han entrat a l'escola on tot es vehicula a través dels llibres i de l'escriptura. Anomenat per Régis Debray (1991) com a grafosfera: *"el predomini de l'escrit i l'oral, de les relacions interpersonals per les mediades. Per tant, l'alumne veu l'escola i la seva cultura audiovisual com a dos móns separats."*

7.2 La producció escolar com a mètode

Els tres pilars de l'educació en comunicació audiovisual són:

- Anàlisi crític
- Coneixement del llenguatge audiovisual
- Producció escolar

Dels tres aspectes, la producció és el que més agrada als alumnes ja que amb això poden expressar els seus interessos i les seves emocions, explicar les seves preocupacions. Alba Ambrós, cap d'estudis del Grau en Educació Primària de la Universitat de Barcelona, destaca que la pràctica és el que complementa a la funció teòrica però sense ser perfeccionistes. Els productes escolars no volen ser una imitació dels grans mitjans de comunicació ja que la finalitat no és la mateixa.

Per a una escola i per l'alumnat, la immersió en l'audiovisual significa que els estudiants podran endinsar-se en el món audiovisual i reflexionar sobre els mitjans que avui en dia els rodeja permanentment, immers en el que es diu la cultura de masses que es caracteritza segons Pérez Tornero (Montoya: 2000) per:

- La fragmentació del discurs
- La incoherència
- La uniformitat dels missatges
- La selecció dels valors rentables d'acord amb l'ideologia dominant
- La moral d'èxit com a fonament de la cultura dominant
- La uniformització de l'espectador i la passivitat en la recepció.

La creativitat de l'alumnat en un principi serà caòtica però s'anirà millorant amb la pràctica. El professor haurà de moure's, tenir en compte els alumnes i estar pendent de cadascun d'ells i de replantejar els continguts de la seva matèria. El procés d'aprenentatge en la gramàtica i llenguatge audiovisual serà progressiu com ho va ser anteriorment amb la lectura i l'escriptura quan els alumnes eren més petits.

La producció escolar, però, pot portar dificultats en el moment de gestionar i dirigir una aula. Els estudiants han d'accedir de manera ordenada als recursos tècnics i cedir entre ells per a què la resta de companys puguin accedir-hi també. L'experimentació però també a l'hora el treball en equip i el respecte són essencials per a què puguin aconseguir un treball eficaç.

Ambrós, Martínez i Ferrés coincideixen en què a vegades la producció escolar s'ha convertit en un entrenament d'habilitats tècniques però l'objectiu essencial és capacitar als joves d'expressar-se a través dels mitjans de comunicació. Per tant, *“el producte final no s'ha de considerar com la conclusió d'un procés, sinó com una fase d'aquest [...] Com a punt de partida per la reflexió i una base per corregir i millorar el borrador”* (Ambrós: 2011). Ambrós puntualitza que l'autoavaluació és molt important per a què els alumnes es preguntin si han comunicat el que en principi es proposaven.

7.3 Els continguts (Presentació d'un projecte com assignatura optativa)

En aquest apartat hi ha la proposta personal d'una assignatura com a matèria optativa o complementària que seria l'adequada tenint en compte els diferents aspectes que es valoren al llarg de treball. És una proposta per a una assignatura pròpia d'Educació Audiovisual en qualsevol dels cursos de l'Educació Secundària i que segons el nivell es pot adaptar. Malgrat des del meu punt de vista l'ideal seria concentrar-la en un any escolar l'aprofundiment de cada bloc faria que s'ampliés i així doncs es pogués desdoblar en més cursos.

Educació audiovisual (Mitjans de comunicació)

Què és?

Educació Audiovisual és una matèria que pretén mitjançant activitats d'anàlisi i producció escolar que l'ús dels mitjans de comunicació es converteixi en una acció reflexiva i crítica. Els alumnes han de viure, elaborar, analitzar i comprendre els mitjans de comunicació. La matèria compta amb un professor especialitzat en la matèria, un educador.

Objectius:

- Saber què és una imatge i quina és la realitat que representa. Quin és el missatge que s'intenta transmetre a partir de les imatges.
- Diferenciar els diferents recursos audiovisuals que s'utilitzen en el món audiovisual
- Analitzar i reflexionar sobre les propostes fílmiques que es fan a classe com també sobre la publicitat i els programes de televisió
- Apropar-se i entendre com funciona avui en dia un mitjà de comunicació
- Desenvolupar els continguts apresos a classe en el moment del projecte final
- Aprendre a treballar en grup

Continguts:

BLOC DE PRESENTACIÓ

1. Presentació del mitjà de comunicació

- Explicar que amb la càmera volem imitar la capacitat humana de veure, escoltar i recordar. Però s'ha de diferenciar entre que quan mirem es veu molt més del que es veu amb una càmera. Quan una persona mira a un punt no deixa de veure la resta de coses que el rodegen, mentre que amb la càmera si que no es pot concentrar en res més que en un punt concret.
 - Exercici de presentació: Captar imatge i so: Com gravar i reproduir?: Presentació dels equips tècnics. S'ha d'explicar quina és la funció de cada element (Què és això? → Una càmera de vídeo → Què fa? → Capta imatge i so → Què vol imitar del cos humà? → Amb la lent, la visió i amb el micròfon, l'oïda → Què és el que captes amb una càmera? (Els nens ho han de descobrir per si sols) → Imatges i so → Què és el que una càmera veu? → Imatges → On guardem el que veiem i escoltem? → Amb la memòria → On ho guarda la càmera? → En una targeta de memòria, però la diferència és que a la càmera sempre es pot borrar mentre que els humans no podem borrar els records → I aquests records com els podem expressar? → Escrivint, parlant, pintant, ... → I el que gravem amb la càmera?...
 - Exercici imatge i realitat: La realitat es modifica per tant hem d'ensenyar als nens que la persona que grava és el que decideix que s'ensenyi a la pantalla. Per exemple, treballarem amb una persona que farà de model. El càmera enquadrarà una part del model: el cap, el cos, un braç, etc. Per tant, els nens hauran de diferenciar entre la imatge i la realitat.

2. La gramàtica del llenguatge audiovisual

- Explicar que el director i el realitzador decidiran una sèrie de característiques en cada imatge que es duen a terme amb la càmera per a destacar unes coses o altres. Per tant, s'haurà de diferenciar entre els moviments i tipus de plànol més utilitzats en l'idioma audiovisual. En tots els conceptes que expliquem a classe adjuntar exemples audiovisuals de clàssics i pel·lícules que els nens puguin reconèixer.
- Exemples presos de Ramon Breu i Alba Ambrós (Cine y educación : el cine en el aula de primaria i secundaria)

Moviments de càmera

- Càmera fixa: P.e: Mostrar les primeres pel·lícules dels Lumière: *L'arribada del tren a l'estació* (1895), *El regador regat* (1895).
- Panoràmica: P.e: Horitzontals: *El gran robatori del tren* (1903) d'Edwin S.Porter, *La diligència* de John Ford (1939), *M, el vampir de Dusseldorf* de Fritz Lang (1931) (Diferenciar amb un escombrat); Verticals: *El pianista* de Roman Polanski; Circular: *Providence* d'Alain Resnais (1976).
- Travelling: P.e: *Perseguit per la mort* (1959) d'Alfred Hitchcock, *El maquinista de la General* (1927) de Keaton.
- Zoom: P.e: *Encadenats* (1946) de Hitchcock i *Arsènic per compassió* de Frank Carpra (1944).
- Moviment lliure amb grua: P.e: *Ben Hur* (1959) de William Wyler (1959) o l'inici de *Set de mal* (1957) d'Orson Welles.
- Steadicam: P.e: *Alien, el vuitè passatger* (1979) de Ridley Scott.

Tipus d'angles

- Angle normal
- Picat- Contrapicat : *Ciudadà Kane* (1941) d'Orson Welles; *Terminator* (1984) de James Cameron; *Psicosi* (1960) de Hitchcock; *Shrek* (2000) d'Andrew Adamson i Vicky Jenson.

Tipus de plans (Amb qualsevol exemple)

- Pla detall
- Primer pla
- Pla mitjà
- Pla americà-tres quarts
- Pla general- sencer de conjunt
- Gran pla general

Profunditat de camp, camp i contracamp

- Exemple de profunditat de camp a *Ciudadà Kane* (1941) i a *El Pianista* (2002). Exemple de contracamp a *Els ocells* (1963) d'Alfred Hitchcock.

L'eix

- Exemple amb la retransmissió d'un partit de futbol.

Muntatge i tipus

- Explicar què és tallar i unir
- Errors més habituals: El ràcord: Exemples a *Ben Hur* (1959) de William Weyler i *Good Bye Lenin* (2003) de Wolfgang Becker.
- La claqueta i el copió
- El pla i l'escena
- Tipus de muntatge: Lineal, paral·lel, altern (altern hitchcockià), dialèctic.

La llum

- Tipus de llum: Creuada, des de baix i frontal.

La música

- El leitmotiv

Estructures

- Estructura lineal, Visitants, Missió o recerca, Història riu i Biografia.

Gèneres

- Aventures, Ciència-ficció, Comèdia, Documental, Dramàtic, Històric, Musical, Policiac, Fantàstic, Terror, Western.

Retòrica

- Metàfora, Al·legoria, Sinècdoque, Hipèrbole, Personificació, El·lipsis i Hipèrbaton (Flashback i flashforward).

Exercici: Una persona fa de model. La resta d'alumnes han de dibuixar en un full els següents plànols com si fossin la càmera: Pla detall, primer pla, pla mitjà, pla americà i pla general.

3. Els nens proven

La classe es duu a terme a l'aula d'audiovisuals i amb els recursos que l'escola tingui disponibles. Els alumnes posaran en pràctica els coneixements adquirits anteriorment. Proposem als alumnes explicar alguna cosa, mostrar alguna cosa... Cadascun d'ells agafarà la càmera i tenint en compte que voldran destacar gravaran en grups de dues o tres persones allò que vulguin. S'hauran d'exemplificar els diversos plànols que hem explicat a classe.

Els alumnes, anteriorment a gravar, hauran de seure i fer un pla de treball. L'exemple que els hi donarem per a què prenguin com a base és un passeig. Descriure el personatge i el que es troba en el seu passeig. Amb les imatges que

gravin hauran de respondre les següents preguntes: Qui hi havia al passeig?; On són els personatges?; Com són? i On van? Després de gravar, el professor preguntarà si realment van veure el mateix que van gravar o era diferent.

4. Muntatge

Explicar als alumnes que aquestes gravacions que han fet són l'anomenat brut (copió). Aquest brut no servirà del tot per mostrar-lo. Aquelles parts en les que ens hem equivocat, que hem repetit, és a dir, que no vulguem s'hauran de borrar o moure. Així doncs, a l'aula d'ordinadors, amb el programa corresponent (Windows Movie Maker, Premiere, Youtube, programa on line, etc.) s'haurà de modificar per després poder-ho mostrar i que realment s'entengui.

BLOC D'ANÀLISI

1. Publicitat: Anàlisi d'imatges publicitàries

- Exercici introductor: Portar anuncis de diaris, televisió, etc. Els mostrarem a la classe i preguntarem què ens ensenyen?, què ens expliquen?, quina història expliquen?
 - Explicar què és el target
 - Estructures per a què ens despertin sentiments
 - Cada imatge té un objectiu

Ex: Campanya Alimenta Sonrisas de Danone, Estás aquí para ser feliz de Coca-Cola

Preguntes de suport: Quines sensacions et provoca l'imatge?; En què penses quan veus aquest anunci?; Quin producte ens mostra?; Hi ha text; Hi ha música?

- Exercici "Fer un anunci": Idear un anunci entre tota la classe o els grups de treball amb càmeres. Contestar a : Qui és l'emissor?, Qui és el receptor, Què apareix?, Hi haurà música?, Què ens diran els moviments, el llenguatge audiovisual? A quin grup pertanyen les persones que apareixen?; Quin objectiu persegueix l'anunci?

2. Exhibició de cinema

Amb diferents recursos on line per a mestres i tenint en compte l'edat del nostre alumnat pensarem quins són els films més adequats per a ells. Però aquesta decisió no només dependrà de l'equip de mestres sinó també estaria bé preguntar als alumnes si coneixen pel·lícules que es podrien treballar a classe. Tenint en compte el temps que tinguem per a dur a terme les classes podrem fer més o menys pel·lícules. Per fer un anàlisi adequat podrem realitzar-ho amb el recolzament d'Aula Mèdia i Cinescola. (www.aulamedia.org; www.cinescola.info). A continuació, hi ha una sèrie d'exemples (Els més

representatius) de les propostes a Cinescola depenent de cada matèria i finalment, un exemple d'anàlisi d'una pel·lícula.

Les pel·lícules estan classificades segons aquelles assignatures en les que seria més adequat treballar, però sens dubte que moltes són transversals i no només treballen una matèria concreta sinó diverses a l'hora, així doncs aquestes serien les més interessants.

Llengua catalana: Salvador

Llengua castellana: La lengua de las mariposas y La voz dormida

Llengua estrangera: Blend it Beckham, Crash i The Social Network

Educació Física: Blend It Beckham

Educació ciutadania: Mar Adentro, Princesas

Ciències Socials (Història): Los lunes al sol, La vida de los Otros

Ciències socials (Geografia): Una verdad incómoda

Ètico-cívica: Te doy mis ojos

Ciències de la naturalesa: El menjar que llancem, Galileo, Gorillas in the mist

Educació visual i Plàstica: The Immigrant, L'invenió d'Hugo

Matemàtiques: Galileo, Yo, robot

Música: Los chicos del coro

Història i cultura de les religions: La misión, Whale Rider

Cultura clàssica: Troya, El laberinto del fauno

Filosofia: Milk, Little Miss Sunshine

Tecnologia: Comprar, tirar, comprar, The time machine

Tutoria: Good Bye Lenin, La vita è bella

En l'annex s'adjunta la proposta didàctica de Maria Neus Hereter de la Pel·lícula Crash (<http://www.cinescola.info/Pelis%20pdf/Crash.pdf>; última consulta 12 de maig de 2014). En la proposta s'inclou la fitxa tècnica i artística, la sinopsi, l'objectiu del visionat i posterior anàlisi, a més d'una ajuda de lectura i anàlisi amb el significats i interpretacions corresponents de diferents aspectes de la pel·lícula. També s'inclouen activitats per a realitzar a classe.

BLOC DE PROCEDIMENTS

1. Visita a una televisió (Barcelona TV): Mitjans de comunicació municipals es dirigeixen a institucions d'educació per oferir que l'alumnat conegui millor i s'apropi al mitjà d'una forma més tècnica i de producció. La visita seria a Barcelona Televisió, la televisió de la ciutat de Barcelona, televisió que aposta per la qualitat, la participació i la informació. A més, compta amb un consell educatiu. La visita consta d'un recorregut intern per les instal·lacions: informatius, continuïtat, redacció, plató, maquillatge,...) i visionen un vídeo sobre Barcelona TV i el seu model. A més, es finalitza amb un debat sobre el llenguatge audiovisual, l'educació en comunicació audiovisual i la visió crítica dels continguts televisius. S'utilitzarà com a recurs el següent pdf <http://www.btv.cat/wp-content/uploads/2011/09/visites-escolars-btv.pdf> (última consulta 12 de maig de 2014)

2. Projecte final: El projecte final consta de la realització d'un curt per part de tot el grup classe. Des del principi de l'assignatura es dedicaran els deu últims minuts a tractar sobre el projecte. S'hauran de decidir els següents ítems:
 - a. El tema a tractar (serà sobre la denúncia social)
 - b. La funció de cada alumne (director, realitzador, so, producció, actors, guionistes i muntadors) (Deixar clar que és un treball en equip i que sense la funció de cadascú realitzada correctament els altres tampoc podran fer la seva feina correctament però alhora tots ens podem ajudar entre tots. A cada classe, parlarem què és el que haurà de fer cada grup de feina)
 - c. El temps que hi dedicarem a gravar

Finalment, es farà una presentació del curt als pares i la resta d'alumnes de l'escola.

Observacions: El temari és molt ampli per tant el professor que el dugui a terme sempre podrà reduir-ho quan vegi que no sigui assequible pel temps que té per realitzar les seves classes.

Activitats:

- Projecte final
- Visita a Barcelona Televisió

Avaluació:

- Projecte final
- 2/3 tests sobre el llenguatge audiovisual (Identificació de plànols i moviments de càmera)

7.4 Assignatura pròpia o eix transversal

La presentació de les diverses competències que té la Generalitat proposa als diversos centres a tenir una certa transversalitat pel que fa als audiovisuals. Malgrat la competència s'anomena oficialment Competència lingüística i audiovisual és ben cert que la majoria d'escoles del nostre país aposten per introduir poc a poc i en assignatures d'humanitats o lingüístiques qualsevol activitat de caire lingüístic. Tal com diu Ramon Breu, hi ha certes assignatures que és més complicat introduir l'audiovisual com a recurs per arribar a un fi.

Mentre que una assignatura pròpia (en forma de matèria optativa) formaria els alumnes en aspectes com ara el llenguatge audiovisual, anàlisi crític o poden produir algunes peces, en una part més tècnica i pròpia de l'audiovisual, en el moment en què l'audiovisual es converteix en una eina per arribar i adquirir un altre contingut, aquest s'utilitza únicament com a recurs. És a dir, aquells coneixements adquirits en una

assignatura pròpia serien aplicats i posats en pràctica en tota la resta d'assignatura. És a dir, allò après en la classe d'audiovisuals seria posat en ús en la resta.

Per tant, la combinació idònia seria que fos tant un eix transversal ja que s'utilitzaria en totes les assignatures però també a l'hora com a matèria optativa per a què els alumnes poguessin aprendre tot allò sobre el llenguatge audiovisual que després haurien de posar en pràctica en altres assignatures.

7.5 L'aparició de l'educomunicador

Des de l'última dècada del segle XX en algunes llicenciatures ha començat a entrar de manera tímida alguna assignatura relacionada amb la comunicació i educació. En principi, aquesta matèria vol que els mestres tinguin coneixements bàsics del llenguatge audiovisual i de les noves tecnologia. L'anomenat educomunicador hauria de tenir en compte els quatre pilars bàsics de l'educació (aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure junts i aprendre a ser) recollits en l'Informe Delors (1996) de l'UNESCO. A més, hauria d'estar capacitat segons Montoya (2005):

- *En la didàctica dels mitjans audiovisuals (Context, llenguatge i anàlisi)*

- *Edició del vídeo didàctic i utilització de l'equip audiovisual*

- *Escriptura i guió per a mitjans audiovisuals*

- *Ús de ràdio, cine i televisió a l'escola*

- *Anàlisi del llenguatge publicitari*

- *Ús de materials audiovisuals didàctics*

Joan Ferrés, doctor en ciències de la comunicació, mestre i professor del departament de Comunicació Audiovisual a la Universitat Pompeu Fabra, en el Quadern del CAC n. 25 proposa una figura semblant a l'anomenat Educomunicador per algun experts: un coordinador d'audiovisuals. Ferrés explica que s'ha de diferenciar del coordinador d'informàtica ja que ha d'estar especialitzat en comunicació audiovisual i la seva didàctica, i ha de respondre a les següents característiques (VVAA:2006) :

- *“ Ha d'actuar d'assessor de tots els departaments”.*

- *“S'ha d'encarregar d'impulsar, planificar, dinamitzar, experimentar, investigar i avaluar l'ús de l'audiovisual que es fa al centre educatiu, tant pel que fa a l'educació en comunicació audiovisual com l'educació amb comunicació audiovisual”.*

- *“Estimular i assessorar al professorat de els diverses àrees o cicles perquè s'introdueixi en el centre l'educació en comunicació audiovisual”.*

- *“Estimular i assessorar al professorat perquè s'utilitzin a les aules els recursos de la comunicació audiovisual per optimitzar els processos d'ensenyament i aprenentatge a totes les àrees i cicles”.*

- *“Vetllar perquè en el centre s'organitzin adequadament els equipaments i materials, de manera que el seu ús sigui assequible i funcional”.*

- *“Col·laborar amb els i les responsables de la biblioteca i/o mediateca del centre pel que a l'adquisició de documents, audiovisuals, llibres i revistes sobre el tema. Potenciar l'ús de la comunicació audiovisual a través d'una sèrie de recursos: programant cursos de sensibilització o d'aprofundiment, recomanant cursos o conferències sobre la matèria, assessorant sobre la conveniència de determinats materials didàctics, informant sobre novetats aparegudes en el mercat, recomanant lectures, suggerint fórmules d'ús més creatives, avaluar d'ús dels diferents materials que es fa al centre en els diferents àmbits”.*

Per a què el coordinador pugui desenvolupar correctament la seva tasca s'ha de tenir en compte que ha de tenir una formació específica, temps de dedicació i recursos. Però com destaquen Alba Ambrós i Ramon Breu (Breu i Ambrós: 2007) “el professorat no està format ni en comunicació audiovisual ni en educació cinematogràfica (...) Els docents també han de modificar diversos aspectes metodològic i de contingut de al seva feina”

7.6 L'equipament

Alba Ambrós i Ramon Breu proposen (Breu i Ambrós: 2007):

- *“Que en el centre educatiu les aules estiguin equipades amb: aparells de televisió, reproductors de vídeo i DVD, o en tot cas carros amb aquests aparells que es puguin desplaçar fàcilment pel recinte.*
- *Que si hi ha una aula habilitada com a aula d'audiovisual estigui habilitada amb taules per a què els alumnes puguin treballar i prendre notes.*
- *No és recomanable treballar la imatge en general i el cinema en particular en una sala d'actes ja que la dispersió és més fàcil o en sessions escolars en cinemes on l'atenció i la concentració pateixen massa agressions.*
- *A l'aula d'informàtica i/o audiovisuals cal disposar d'instruments per fer muntatges o per fragmentar-los per després poder-los treballar a classe.*
- *El centre ha de disposar d'uns fons filmogràfic preferiblement en DVD, ben fitxat i arxivat per a què el professorat pugui utilitzar-lo. A més que el professor en qüestió tingui un fons propi i que ho tingui a mà., com un llibre de text.”*

Tenint en compte que els smartphones i les xarxes socials s'han desenvolupat i han canviat en els últims anys especialment la rapidesa de la comunicació, he desenvolupat

una proposta pròpia tenint en compte el que es va dir per part d'Alba Ambrós i Ramon Breu i els canvis que s'han esdevingut:

- El centre educatiu ha d'estar equipat amb ordinadors i aparells de televisió o en tot cas canons per reproduir qualsevol cosa davant tota la classe. A més de tenir una bona connexió de banda ampla ja que tots els alumnes necessiten una connexió ràpida en qualsevol moment del dia.
- L'aula d'audiovisuals no cal que sigui una aula independent i diferenciada. Cada classe (o cada parell de classes) ha de tenir integrats els aparells per poder realitzar qualsevol classe amb absoluta normalitat sense haver de desplaçar tot el grup.
- En el cas d'haver d'editar, si que s'hauria de desplaçar el grup a l'aula d'informàtica ja que és una activitat totalment diferencial al que es fa dins l'aula.
- Les aules han d'estar adaptades: es necessitaran més endolls a cada aula. En el cas que cada grup tingués un portàtil cadascun.
- Cada professor ha de tenir en compte preferiblement els recursos propis que pot trobar a la xarxa fàcils i gratuïts per a l'escola i d'altra banda, els d'altres companys mestres que poden ajudar oferint el seu material.

8. La formació dels mestres

Joan Ferrés en el Quadern del CAC número 25 proposa diverses idees pel que fa a la formació del professorat. Ferrés explica que ha de tenir dues vessants (CAC: 2006): *“Per una banda, el coneixement del llenguatge audiovisual i dels mecanismes de funcionament dels mitjans de masses així com la capacitat didàctica per educar l'alumnat en aquest terreny (educació en comunicació audiovisual). D'altra banda, coneixements tècnics, expressius i d'aplicació didàctica de l'audiovisual com a mitjà o recurs per a la docència (educació amb comunicació audiovisual)”*.

Ferrés proposa una sèrie d'iniciatives que actualment poden seguir vigents encara que hagin passat 12 anys des de la seva publicació (CAC: 2006):

Quadre 1. Propostes a curt i llarg termini per a millorar l'educació en comunicació audiovisual

Propostes a curt termini	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Sol·licitar a les universitats la incorporació d'una assignatura obligatòria de comunicació audiovisual en el pla d'estudis dels mestres. Ha de treballar l'educació en comunicació audiovisual, però sobretot ha de treballar les actituds i la sensibilització del professorat.</i> 2. <i>Afegir comunicació i audiovisual i educació com a matèria en l'acreditació obligatòria per al professorat de secundària.</i> 3. <i>Instar a les facultats d'educació que incrementin l'educació amb mitjans entre el professorat que imparteix docència als futurs mestres per a què així augmenti la sensibilitat i la</i>
--------------------------	---

	<p><i>consciència sobre l'ECA.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. <i>Potenciar que les universitats, el CAC i el Departament d'Educació continuï elaborant material d'ECA per a professors de primària i secundària.</i> 5. <i>Proposar a les universitats, al Departament d'Educació, als moviments de renovació pedagògica, al Col·legi de Doctors i Llicenciats i a totes les institucions que fan formació del professorat l'elaboració de propostes de formació com cursos i seminaris en ECA.</i> 6. <i>Proposar que el Departament d'Educació promogui projectes d'innovació educativa que fomentin el disseny i l'aplicació de l'ECA als centres educatius.</i> 7. <i>Establir convenis entre el Departament d'Educació, el CAC i els diferents operadors de televisions públiques per a que el professorat pugui tenir accés al fons d'imatges per a un ús educatiu.</i>
A llarg termini	<i>L'assignatura comunicació audiovisual i educació no hauria de dependre de la bona voluntat de les universitats, sinó que hauria de formar part de la troncalitat del currículum de la formació inicial del professorat de primària i secundària.</i>

Elaboració pròpia. Extret del Quadern del CAC n.25.

8.1 Presència de la formació de la comunicació en ensenyament a les universitats catalanes

8.1.1 Universitat de Barcelona

A la Universitat de Barcelona i a la resta d'altres universitats, Alba Ambrós, cap d'estudis del Grau en Educació Primària, destaca que la situació és la mateixa que als instituts catalans. És a dir, que el projecte va associat a una persona en concret. Ambrós diu que cal més formació, més voluntat i més xarxa per a què els projectes no depenguin només d'una persona que hi creu i que ho vol fer. Cal també segons la docent una estructura sòlida per a explicar-ho als futurs mestres.

En els nous plans docents de grau que l'any 2014 ja arriben a la segona fornada de graduats i no s'ha incorporat cap assignatura relacionada amb l'educació en comunicació. Les pràctiques relacionades amb aquest àmbit agraden als alumnes però requereixen un esforç ja que s'accedeix a un camp desconegut. La situació de l'Educació en Comunicació està en stand by. No es dona espai ni temps per treballar-ho ja que els docents poden ensenyar sobre aquest tema però han d'explicar la resta del temari.

8.1.2 Universitat Autònoma de Barcelona

Fa varies generacions que la Universitat Autònoma de Barcelona no ofereix cap assignatura relacionada amb els mitjans de comunicació a la Facultat d'Educació. El setembre de 1992 Pitu Martínez, Norminanda Montaya i altres companys seus van començar l'assignatura "Comunicació Audiovisual i Educació" a la Facultat de Ciències de l'Educació.

Amb els nous plans i més amb la reforma a grau, l'assignatura va desaparèixer per complet. Pocs professors tracten a les seves assignatures els mitjans de comunicació i l'educació audiovisual. El Departament d'Expressió Musical, Plàstica i Corporal és el que de tant en tant a les seves assignatures fa una petita aproximació però no deixa de ser el tractament de l'art i les noves tecnologies, el que més es tracta.

8.1.3 Universitat Pompeu Fabra

En el cas de la Universitat Pompeu Fabra, un dels docents que imparteix assignatures relacionades amb aquest camp és Joan Ferrés. A més a més, promou investigacions en la presència dels mitjans de comunicació a les aules d'escoles i instituts i també a les aules universitàries. Ferrés explica que actualment hi ha uns canvis en la manera d'aprendre. Això fa que avui un dia la clau sigui l'educació motivacional però falta un motor per anar més a prop de la utopia. Moltes vegades l'esclatxa digital no va més enllà entre aquells que volen apropar-se o no a les noves tecnologies. Ferrés assegura que molts docents simplement s'han obsessionat per la incorporació de les noves tecnologies a l'aula però s'ha d'anar més enllà de tot plegat.

En primer lloc, els mitjans de comunicació serveixen per tendir ponts entre l'escola i la vida (ja que cada cop els nens consumeixen més productes audiovisuals) i en segon lloc, l'educació s'està convertint en una educació multimedial o multimodal. Compta amb una multiplicitat de codis (gràfic, web, estàtic, etc.). Hi ha una funció per a cada contingut que es tracta a l'aula. Com més formes de tractar els continguts, millor es tractaran. Els mitjans de comunicació prenen una funció didàctica dins l'aula. En aquest sentit es dóna molta importància a la dimensió tecnològica.

Ferré diu que en el cas de les universitats espanyoles i catalanes poques universitats tracten la relació entre mitjans i escola. De les poques que dins de la seva docència ho inclouen, els alumnes surten satisfets. En canvi, les TIC es tracten a la majoria de pla docents de totes les facultats d'educació del nostre país. En definitiva, l'esclatxa més important és la motivadora. En el camp digital, s'està anant pel camí adequat però no és suficient, segons Joan Ferrés.

En el cas de la UPF es fa una assignatura com a optativa tant per als alumnes de Comunicació Audiovisual i Periodisme anomenada Comunicació i Educació que

s'ofereix als cursos de 3r i 4t. Encara que aquesta assignatura tracta com comunicar temes de caire educatiu o cultural, és a dir, educació a través dels mitjans de comunicació.

8.1.4 Tractament de l'Educació Audiovisual a la resta d'universitats catalanes

A la resta d'universitats tampoc s'ofereix cap assignatura relacionada amb la comunicació a les Facultats d'Educació ni de Comunicació tal com es resumeix en el següent quadre. La primera correspon a la presència d'assignatures relacionades amb educació i comunicació a les Facultats d'Educació; a la segona, a la facultat de comunicació i periodisme i la tercera columna, és sobre l'existència d'un màster relacionat amb la matèria. En el casos que hi hagi un guionet, és que la Universitat en qüestió no ofereix estudis d'aquesta branca:

Quadre 2: Estudis d'Educació en Comunicació Audiovisual

	A Educació	A Comunicació- Periodisme	Màster relacionat amb Educació i Comunicació
Universitat Autònoma de Barcelona	No	Sí	Sí
Universitat de Barcelona	No	-	No
Universitat Pompeu Fabra	-	Sí	No
Universitat de Vic	No	No	No
Universitat de Girona	-	No	No
Universitat Ramon Llull	No	No	No
Universitat Rovira i Virgili	No	No	No
Universitat de Lleida	No	No	No
Universitat Internacional de Catalunya	No	No	No
Universitat Oberta de Catalunya	-	No	No

Elaboració pròpia. Extret de les pàgines web de les diverses universitats.

8.2 Màsters a Espanya

A Espanya, només dues universitats ofereixen dos màsters especialitzats en l'educació audiovisual:

8.2.1 Universidad de Huelva- Universidad Internacional de Andalucía- Master universitario de Educación y Comunicación Audiovisual: (<http://www.uhu.es/master-educomunicacion/>; última consulta 12 de maig de 2014)

La Universidad de Huelva defineix el seu màster de la següent manera a la seva pàgina web: *“El universo de la comunicación requiere cada vez más en la actualidad de un enfoque ético y educativo; asimismo, la educación necesita de las herramientas tecnológicas y mediáticas para mejorar su calidad. La confluencia de la comunicación y la educación, la educomunicación, será, sin duda, como avalan los organismos internacionales (UNESCO, ONU, Parlamento Europeo), clave para el fomento de una ciudadanía más democrática, responsable y crítica. La formación de educomunicadores es el eje central de este Posgrado Internacional”*.

El programa es divideix en 4 mòduls:

- “1. Fundamentos teóricos e investigadores de la comunicación audiovisual*
- 2. Comunicación ética y educativa en la sociedad de la información*
- 3. Competencias comunicativa y digitales para la educación*
- 4. Trabajo Final de Máster”*

Al ser un màster interuniversitari compta amb experts d'universitats d'arreu del país com ara José Manuel Pérez Tornero de la UAB, Joan Ferrés de la UPF o José Ignacio Aguaded de la pròpia Universidad de Huelva.

El màster es planteja per una banda per a graduats de Ciències de la Comunicació que vulguin posar en pràctica dels mitjans i de les tecnologies de la comunicació com a recurs per a educar i informar en tots els nivells de l'educació. És a dir, relacionar l'àmbit de l'educació amb el de la comunicació i així que la persona que realitzi el màster sigui un expert en educomunicació.

D'altra banda, s'adreça per a professionals de les Ciències de l'Educació, per a formar especialistes, per a què s'especialitzin en l'ús educatiu dels mitjans i tecnologies de la comunicació, com a nou element a les aules.

També però indiquen que s'adreça a professionals dels camps d'Humanitats o Socials que vulguin reflexionar *“sobre l'ús creatiu i pràctic de la comunicació per desenvolupar societats ètiques, democràtiques i inclusives”*.

8.2.2 Universitat Autònoma de Barcelona- Màster en Comunicació i Educació (<http://www.gabinetecomunicacionyeducacion.com/>; última consulta 12 de maig de 2014)

El màster en Comunicació i Educació de la UAB es presenta en dues modalitats, tant presencial com online. Depenent de la modalitat el currículum varia una mica en el sentit en què el temari canvia depenent de la dedicació. En el cas de la modalitat presencial, els continguts es divideixen en tres àmbits:

1. Societat del Coneixement
2. Mitjans i tecnologies educatives
3. Projectes i Tallers.

En el cas de la modalitat on-line, es divideix en 10 temàtiques:

1. Comunicació i educació, conceptes en convergència
2. Educació en mitjans: Comprensió crítica de mitjans de comunicació
3. Alfabetització digital i mediàtica
4. Televisió educativa-cultural: característiques, models i tendències
5. Teories de l'aprenentatge i de la comunicació
6. Web 2.0 i educació: conceptes, característiques i aplicacions
7. Xarxes socials i community manager per l'educomunicació
8. E-learning i educació a distància
9. Nous formats per l'educomunicació
10. Projectes en Comunicació i Educació

Tal com podem veure és una visió àmplia dels mitjans de comunicació i l'educació ja que no només se centra en l'educació audiovisual sinó també entra en els camps de la televisió educativa, l'educació a distància i l'E-learning.

9. Els projectes escolars

Els tres projectes escollits són diferents escoles de Catalunya que han reelaborat part o la totalitat dels seus currículums tenint en compte l'educació audiovisual. En primer lloc, l'Escola Solc (Escola privada situada a la zona alta de Barcelona que basa el seu currículum en la seva totalitat en l'Educació Audiovisual); l'Institut Illa de Roses (Institut públic de Roses que ha realitzat un projecte d'una televisió escolar on els alumnes es converteixen en prosumers del propi mitjà) i per últim, l'escola Immaculada Vedruna (Escola concertada de Barcelona que ha afegit poc a poc en algunes assignatures activitats audiovisuals).

9.1 Escola Solc de Barcelona

L'Escola Solc neix com una cooperativa de pares i mestres durant la transició. L'escola s'instal·la a l'Avinguda de Vallvidrera, 71. Des de llavors, tant mestres com pares van trobar necessari integrar en els estudis a totes les etapes ensenyar la comunicació audiovisual.

Solc és una escola que està situada al Carrer Ardena, 36 de Barcelona. L'escola és d'una sola línia i tenen grups des de P3 fins a 4t d'ESO. Solc defineix clarament la seva línia

educativa: ser una comunitat educativa, mantenir una relació oberta de convivència, impartir un aprenentatge per la vida, donar una orientació pedagògica que parteixi de la realitat del nen, ser una escola catalana, tenir una unitat pedagògica i ser comunitat amb les famílies.

Des dels inicis de la creació de l'escola, el projecte en educació en comunicació audiovisual va ser prioritari en l'ideari de l'escola. Per això mateix, l'escola Solc s'ha convertit en un referent en l'educació en comunicació audiovisual. Malgrat els canvis de direcció i de professorat, l'Escola ha seguit creient en el projecte.

Segons escolasolc.com, *"És impossible ignorar el paper que els mitjans de comunicació i especialment la televisió poden desenvolupar dins l'educació i, sobretot, és impossible no veure el rol que tenen en el procés de formació dels nens i nenes, dels nois i noies"*. Ramon Breu, coordinador del projecte, explica que per als professors que creuen en el projecte és una manera de treballar totes les competències de forma més motivadora. Solc és una escola que trenca amb la forma més tradicional d'ensenyament. Breu diu que són tres potes en l'educació en comunicació audiovisual: l'anàlisi, la producció i la tecnologia. Totes tres es complementen unes a les altres i deixa de ser el projecte inicial en el moment en què una de les tres desapareix.

Solc combina el plantejament tècnic i el plantejament didàctic. El plantejament tècnic se centra en la creació de productes audiovisuals i el plantejament didàctic, en l'anàlisi dels mitjans. Encara que pel context actual de mitjans de comunicació, creuen que s'ha d'incidir de forma urgent en la reflexió i crítica dels programes de televisió.

Els aprenentatges que conformen aquest projecte es defineixen com interdisciplinaris perquè tracten altres competències i són un vehicle per adquirir nous coneixements. Es pot relacionar amb l'educació visual i plàstica, l'educació musical, ciències socials, llengua, tecnologia i especialment, un anàlisi de valors. Aquest últim és el més important perquè el comentari, el debat, la discussió i la confrontació d'idees es converteixen en un paper central d'aquestes activitats. Aquestes activitats volen formar espectadors no només per gaudir del mitjà sinó sent conscient del que es fa per a què així els mitjans de comunicació tinguin un lloc.

- Objectius

1. Saber llegir, desxifrar, apreciar i escollir expressions comunicatives, especialment televisives.
2. Aprendre a desenvolupar treballs d'anàlisi i d'estudi sobre llenguatges comunicatius.
3. Aprendre a organitzar-se mentalment a l'hora de realitzar treballs no tradicionals.
4. Participar en les diferents situacions de discussió i comentari d'obres audiovisuals.
5. Posseir sentit crític en la lectura de les imatges televisives i audiovisuals en general.

6. Fer servir la imatge audiovisual com a forma d'expressió i comunicació plenament normalitzada en l'aprenentatge escolar.
7. Demostrar una actitud activa i creativa com a espectador de televisió.
8. Reflexionar de forma sistematitzada al voltant de la publicitat.
9. Interpretar els diferents gèneres televisius.
10. Aprendre a mirar el cinema i a adquirir hàbits respectuosos en les projeccions cinematogràfiques.
11. Fer servir el cinema per suggerir temes d'interès i com a eina d'aprenentatge de diferents matèries escolars.
12. Analitzar críticament els continguts televisius i valorar la importància de la televisió, en qualitat de mitjà de comunicació, com a transmissor i definidor de valors i models de conducta determinats.
13. Adonar-se que les produccions audiovisuals constitueixen diverses interpretacions del món i de l'individu.
14. Identificar estereotips de gènere, culturals i socials en la programació dels mitjans de comunicació.
15. Formar els nens i nenes, els nois i noies com a telespectadors i ciutadans autònoms en referència als mitjans de comunicació
16. Aprendre a treballar en equip

A Secundària s'ofereixen diverses matèries optatives que els alumnes poden escollir o normalment, combinen la matèria relacionada amb l'educació en comunicació amb una altra com per exemple, informàtica a 3r d'ESO. És a dir, el grup-classe es divideix en dos: durant un trimestre, un grup fa informàtica i l'altre comunicació audiovisual i el següent trimestre, al revés.

1r d'ESO: Introducció a l'Educació Audiovisual

Es basa en tres línies temàtiques: el precine, la fotografia i els orígens. Els objectius són:

- Conèixer i identificar moments històrics del cine i de la comunicació audiovisual.
- Reconèixer el cine de diferents creadors clàssics i ser conscients de les seves aportacions a la cultura universal: Lumière, Mèliès, Chomón, Keaton, etc,
- Aprendre a tenir una actitud atenta i respectuosa davant d'una projecció o emissió
- Conèixer i discriminar els elements culturals i artístics que es presenten en una producció audiovisual
- Observar que el progrés i els invents són fruit de l'esforç col·lectiu de les societats

1r d'ESO: Imatge i comunicació

S'introdueix a l'alumnat en la producció escolar a partir de diversos projectes: sobre el funcionament de l'escola, elaboració d'anuncis, informatius, etc. L'alumnat aprèn a utilitzar els aparells de gravació i edició, a estructurar-se a l'hora de fer el guió, a treballar en equip, a expressar-se a través de la càmera, etc.

2n d'ESO: **Publicitat i televisió**

Es tracta d'observar i analitzar la visió de la societat i de les relacions entre les persones als anuncis. Es treballa llenguatge de la publicitat i s'introdueix el concepte de target. Es tracten els anuncis que parlen sobre el jo real i on es pretén que els espectadors es vegin reflectits i identificats en l'anunci. Però també d'aquells que tracten el jo ideal. Sobretot es tracta una bona part de les sessions a la bellesa femenina ja que és durant aquesta edat quan a les noies els hi pot influenciar més la imatge que es dona en els mitjans de comunicació. Es fa també un visionat crític d'algun film.

4t d'ESO: **Treball de recerca: Anàlisi i investigació en comunicació**

Les sessions comencen amb un compromís per part de l'alumnat per intentar ser espectadors de qualitat. El compromís consta dels següents punts:

1. Dosificar el temps de visionat dels programes televisiu, tenint com a meta arribar a veure la televisió entre seixanta i vuitanta minuts diaris de mitja setmanal.
2. Realitzar una selecció prèvia dels programes.
3. Utilitzar el gravador com eina de selecció de programes
4. Menjar sense veure la televisió.
5. Excloure la televisió de l'habitació d'estudi.
6. Evitar sacrificar per la televisió altres activitats (Esports, jocs, lectures, estar amb els amics,...)

Després s'analitzen series televisives per observar la seva estructura, les característiques dels personatges, els seus contravalors, estereotips, etc. També es proposa que els estudiants aportin vídeos a la classe que vulguin que s'estudiïn i es comentin a l'aula. Aquests aprenentatges terminen amb una investigació de diferents aspectes: comparació dels continguts dels informatius de les diferents cadenes, anàlisi de la publicitat en l'esport, estudi d'audiències, etc.

9.2 Institut Illa de Rodes de Roses

L'Institut Illa de Rodes és un institut públic de la població de Roses. Des de fa al voltant de 4 anys, un dels professors del centre, Xavier Serra, va encetar un projecte audiovisual a l'Institut. El projecte s'ha anat desenvolupant al llarg dels anys amb Xavier Serra, professor de filosofia, com a coordinador i ara però amb un canvi de metodologia i professorat. Illa TV s'ha convertit en imprescindible i diferencial per aquest institut.

L'Institut està a la Carretera de les Arenes, S/N de Roses. El centre ofereix Educació Secundària Obligatoria (Científic i Tecnològic i d'Humanitats i Ciències Socials), a més de Cicles de Grau Mitjà.

Il·la TV es defineix com un projecte que ajuda a aprendre de forma transversal ja que avui en dia amb el que es fa a classe no és suficient. A més també de millorar competències pot servir per a descobrir interessos vocacional i professionals que poden ser decisius.

Il·la de Rodes defineix el següent en la seva pàgina web pel que fa el projecte:

Propòsit o missió

- Formar alumnat i professorat en comunicació audiovisual
- Ajudar a adquirir sentit crític i constructiu en un món icònic i mediàtic
- Produir materials de qualitat en vídeo, per a créixer com a persones, com a professionals i com a ciutadans
- Treballar en equip, amb qui calgui, amb esperit col·laboratiu i afany d'èxit

Les fites que volem que assoleixin els qui participin en el projecte són:

- Saber narrar de manera audiovisual
- Manegar-se amb habilitat qualsevol recurs tècnic televisiu
- Disseminar el resultat del propi treball (Internet, xarxes socials...)
- Analitzar qualsevol producte audiovisual o cinematogràfic amb competència
- Il·lusionar-se amb la realització d'informatius, reportatges i altres productes TV

L'Institut vol aconseguir tots aquests objectius a través de:

- Sessions teòriques
- Elaboració de projectes acadèmica i escolars
- Participació en concursos i certàmens
- Ús intel·ligent i col·laboratiu de la plataforma Google Sites i d'altres
- Esperit de superació i generositat en el treball

Objectius

L'Institut presenta el curs de formació audiovisual com un curs autèntic i no pas com una assignatura opcional o una simple activitat. A més de coincidir en les 10 idees i objectius d'Alba Ambrós i Ramon Breu, Serra defineix 5 objectius dins el projecte:

1. Promoure el desenvolupament d'habilitats lingüístiques i audiovisuals des de les àrees curriculars amb la finalitat d'afavorir la comunicació i la construcció del coneixement.
2. Col·laborar en la integració dels membres de la comunitat educativa en la societat més propera.
3. Impulsar canvis metodològics que millorin la comunicació professorat/alumnat i entre l'alumnat, especialment amb l'ús de mètodes actius i cooperatius.
4. Implicar el professorat en el procés de reflexió i millora de la pràctica docent, i donar confiança a l'alumnat.
5. Potenciar l'èxit escolar i el creixement personal de l'alumnat.

Pel que fa objectius concrets mesurables:

1. Reportatges o serveis informatius elaborats. Prova de competències.
2. Hores d'aprenentatge teòric i pràctic (certificades)
3. Tasques realitzades en equip i equips diferents en els que s'ha treballat.
Valoració

Els participants del projecte a més, només podran obtenir una certificació final sempre i quan superin l'examen de competències, participin en un 80 % de les sessions programades, i elaborin un mínim de 3 productes audiovisuals. L'Institut destaca que el projecte es desenvolupa entre professors i alumnes que tenen uns horaris i ocupacions que els limiten però que sobretot caldrà generositat per poder dur endavant els estudis i els projectes.

En principi, l'equip està format per 8 persones. Aquest equip però a hores d'ara està variant la seva composició ja que per exemple Xavier Serra i Elena Lloancy ja no hi formen part que eren coordinador del projecte i directora de formació, respectivament. Així que en principi, sense tenir en compte Serra i Lloancy, el projecte estaria en mans dels següents assessors i professors:

- Francesc Nadal com a responsable tècnic (Professor d'economia)
- Josep Lluís-Tejeda com a assessor pedagògic (Cap d'Estudis)
- David Pujol com a assessor cinematogràfic (Director de cinema i guionista)
- Wassima Saadoun com a corresponsal i experta en entrevistes (Estudiant de Ciències Polítiques)
- Mohamed El Amrani com a ajudant de pràctiques i gestió (Periodista freelance)
- Gerard Vivó com a tècnic de programes i edició
- Mireia Gibert i Marta Teixidó, professores, i Juanma Abuin, director d'Empordà TV.

9.3 Escola Immaculada Vedruna de Barcelona

El centre ja existia abans que les Germanes Carmelites de la Caritat. La Sra. Isabel Rosés va cedir el seu patrimoni per una escola de les nenes de les famílies obreres del barri. Era una escola de barri i de gent humil que va créixer gràcies a l'Exposició Universal de l'any 29. L'any 29 la Congregació de monges van adequirir l'escola. En el moment de la Guerra Civil, les monges van deixar l'escola i després de la guerra, l'escola torna a funcionar però amb mestres i més tard, les monges es reincorporen. En aquell moment, l'escola pertanyia als Jesuïtes. A més s'utilitza l'escola com a parròquia del barri. És per això que tant l'escola com la parròquia han tingut vides paral·leles a la zona i s'han convertit en llocs de trobada per a tots els veïns fins avui en dia. És l'any 1964 quan la congregació compra el terreny. Al 1979, s'inaugura el nou edifici ja que s'han d'ampliar les aules ja que la població del barri augmenta considerablement. Les monges deixen de viure a l'escola i marxen per poder ampliar l'escola. A més, l'escola amb la renovació de la LOGSE, s'amplia encara més i s'afegeix un pis.

Al llarg dels 52 anys, l'escola ha estat finalment mixta però al principi, fins l'any 1980, va ser només de nenes. Ara però, les Escoles Vedruna s'han anat adaptant per a poder seguir anant al ritme de la societat. Les escoles s'han plantejat la necessitat d'adaptar-se per tal d'assegurar la continuïtat, és per això, que s'ha creat la Fundació Privada Educativa Vedruna Barcelona

L'escola està situada al carrer Dos de Maig, 249 de Barcelona, al barri de la Sagrada Família però tocant al del Clot. És una escola concertada per la Generalitat. Té etapes d'Educació Infantil, Primària i ESO. Es defineix com una escola confessional de les abans anomenades Germanes Carmelites de la Caritat, les avui Germanes Vedruna. Compta amb dues línies a tots els cursos, per tant, acullen aproximadament 700 alumnes. Els fonaments del caràcter propi de l'escola són la innovació pedagògica i l'atenció a tots els alumnes.

Les escoles Vedruna de Catalunya articulen diversos eixos vertebradors per a poder desenvolupar el seu projecte educatiu:

1. Xarxa: Les 36 escoles Vedruna de Barcelona comparteixen el tarannà i l'obra deixada per Joaquina de Vedruna. És el marc de referència a partir del qual es desenvolupen totes les accions educatives i formatives. Les escoles comparteixen aspectes clau del professorat i la logística de les xarxes tecnològiques i de proveïment. A més, es concreten trobades anuals per compartir material i activitats tant entre professors com alumnes.
2. Escola cristiana: Es basen en l'ideari cristià. Cada escola té un equip de pastoral que coordina les propostes orientades en aprofundir la vida interior, avançar cap al compromís comunitari i celebrar les dates importants.
3. País: Des de que les escoles Vedruna van néixer a Vic, l'any 1826, les escoles s'han mantingut arrelades al país i això es veu reflectit en l'ús de la llengua catalana com a llengua vehicular, en el marc d'una escola catalana i a més, de l'impartició de continguts que s'endinsen en el coneixement de la cultura, història i tradicions catalanes.
4. Educació Integral: El treball educatiu abraça tots els àmbits per a què l'alumne pugui créixer. Es potencia l'àmbit intel·lectual, l'àmbit físic i d'expressió corporal, l'àmbit d'autonomia, l'àmbit social i l'àmbit moral.
5. Tutoria: El tracte familiar i diari fa que la tutoria i el seguiment personal i individual sigui imprescindible. Les escoles Vedruna proposen un moodle en què l'alumne és el protagonista del seu creixement.
6. Noves tecnologies: Els projectes de cada escola s'han de sustentar a partir dels canvis tecnològics que en els últims anys s'han desenvolupat. Els centres s'han de sustentar a partir d'uns equipaments potents al servei de l'educació. Així doncs, les TIC han comportat un canvi accelerat en tots els àmbits de la nostra

vida: l'aprenentatge, les relacions i el treball. Des de les escoles, es treballa per aportar elements per a la innovació educativa, des de la perspectiva pedagògica de les tècniques de l'aprenentatge col·laboratiu i la creació del coneixement en xarxa. Per això, tots els alumnes, mestres i pares comparteixen una plataforma digital, Click Edu.

7. Valors: Les escoles Vedruna potencien diversos valors: la vida, la llibertat, la justícia, la pau, la fraternitat (solidaritat) i la transcendència. Al costat del treball tutorial que realitzen els docents, les escoles fomenten durant el curs accions i activitats per a què es facin vius aquests valors.
8. Sostenibilitat: Moltes escoles Vedruna s'impliquen en el treball transversal dels valors de l'ecologia i la sostenibilitat. Algunes, a través del programa d'Escola Verda; d'altres potenciant activitats i hàbits diaris com ara a l'esmorzar, menjadors, horts escolars, reciclatge.
9. Multilingüisme: Es potencia l'aprenentatge de llengües a través de diferents formes de treball: l'ús d'auxiliars de conversa nadius i de grups reduïts, el foment d'experiències d'immersió lingüística, l'obtenció de titulacions oficials, la participació en programes internacionals, etc.

Lluís Garcia, professor de tecnologies de l'escola explica que avui en dia molts professors utilitzen les TIC com a via per accedir a uns recursos que posteriorment serviran per adquirir els coneixements de cada assignatura. A més de que cada professor utilitza vídeos, pissarra digital, exemples fílmics, etc. alguns s'han incorporat a realitzar curts. Per una banda, a Informàtica de 4t d'ESO, es va fer un projecte amb els alumnes de 4t de primària. El treball dels nois de 4t de primària era treballar sobre les comarques de Catalunya així doncs els alumnes es van gravar realitzant un informatiu, un reportatge o un programa de cuina. Els alumnes de 4t d'ESO van realitzar el muntatge d'aquests reportatges o programes. Aquests alumnes van editar els vídeos amb un programa gratuït on line, Wevideo (quan anteriorment s'havia fet amb Windows Movie Maker).

A més, també a informàtica es va encetar com a projecte enlloc de realitzar curts com s'havia fet en els darrers anys, fer vídeos promocionals sobre el dia a dia a l'escola. Dins l'assignatura es van fer diversos equips i cadascun s'encarregava de diferents etapes de l'escola. Cada equip anava a la classe a gravar i la professora de la classe l'indicava quines són les característiques més primordials de la classe per gravar. Els vídeos es mostraven a Portes Obertes per a què els pares poguessin viure el dia a dia dels seus fills.

D'altra banda, en una altra assignatura d'Ético-cívica que la duu el professor Josep Gil, els alumnes tenen com a projecte un curtmetratge fet amb mòbil i com a tema es fa la denúncia social.

En el treball de síntesi de 3r d'ESO que gira entorn a un invent, la seva història, orígens, desenvolupament, pla de negoci, etc. es compta amb què pel que fa la promoció de l'invent s'hauria de promocionar a través d'un anunci o un invent.

Pel que fa l'assignatura de música, en un dels projectes es vol ensenyar que la música provoca sentiments, els alumnes hauran d'escollir per un anunci publicitari d'un producte la música més adequada.

Garcia explica que aquelles hores que la concertada té més hores que ells les utilitzen per aprofundir en aquests temes i que els alumnes desenvolupin la part no tant tècnica que ja es fa en assignatures com Informàtica o Tecnologia. Per exemple, a les tutories, s'aprofundeix en certs aspectes que interessen els alumnes sobre el que succeeix arreu del món. És a dir, la separació que hi ha entre la vida a l'escola i el carrer es minimitza en el moment en què l'escola intenta estar vinculada i anar de la mà de l'alumne.

García està d'acord en què hi haguéssim una obsessió per les TIC. En un principi, hi havia subvencions per programes com ara l'1x1 que no només facilitaven l'ensenyament de les TIC sinó que ajudaven a tenir nous recursos per arribar a un final. Ara però la directora de l'ESO, Glòria Portals, explica que per la concertada la subvenció que hi havia que mig ordinador que es facilitava el pagava la Generalitat i l'altra meitat, la família. Amb el pas del temps això s'ha reduït i ja no es fa. A més a més, les instal·lacions i el manteniment que s'haguéssim d'incorporar és a càrrec de l'escola i és per això, que suposa un cost i uns canvis que s'han hagut d'anar fent progressivament ja que l'escola no podia enfrontar-ho tot de cop, com ara instal·lacions d'endolls, canons, manteniment i reparació dels ordinadors i netbooks, etc.

Així doncs, l'escola no fa una diferència substancial entre l'educació audiovisual i les educació en TIC sinó que amb el pas del temps i poc a poc s'han anat integrant a les aules, de manera que internet i els recursos tecnològics s'han convertit en una manera més d'ensenyar als alumnes per a què puguin adquirir nous coneixements. Els alumnes es mostren més interessats però Garcia defensa que potser és perquè simplement és la novetat, si totes les assignatures fossin iguals i amb la mateixa estructura potser els alumnes no se sentirien tant atrets com ara.

A més a més, pel que fa la voluntat del professorat, diuen tots dos que no és pas tant per voluntat del professorat sinó que també depèn del projecte de l'escola en la que treballis. La línia que segueixi l'escola en la que treballis fa que les teves classes variïn. A més a més, la formació és continua i avui en dia diverses empreses ofereixen cursos sobre audiovisuals i TAC a l'escola com ara Escola Audiovisual.

9.4 Resum de la funció dels audiovisuals de les tres escoles

Després de la visita i l'anàlisi de les activitats a les tres escoles que he escollit i que presenten característiques diferents tant pel que fa l'estructura, l'ideari i els alumnes que hi acudeixen, he pogut comparar els tres projectes. Totes tres però tenen en comú que no estan d'esquenes a les noves tecnologies i que en més o menys mesura han introduït les noves tecnologies i els audiovisuals a l'aula.

Quadre 3: Resum dels projectes escolars de les escoles escollides en aquest estudi

<p>Escola Solc (Barcelona, Escola privada, Infantil, primària i ESO)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projecte en comunicació prioritari en el projecte educatiu des de l'inici. - Consideren que és una manera de treballar les competències de forma més motivadora. - Trencament amb l'escola més tradicional. - Plantejament tècnic sense oblidar el didàctic. - S'ha d'incidir de forma urgent en la reflexió i crítica de la televisió. - Optatives durant tota l'ESO relacionades amb la comunicació
<p>Illa de Rodes (Roses, Institut públic, ESO i Batxillerat)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projecte d'una televisió pròpia (Illa TV) - Curs autèntic de televisió pels alumnes basat en les idees d'Alba Ambrós i Ramon Breu. - Coordinació per part del professorat voluntari per part del coordinador. En el moment en què el professor més involucrat ho deixa, el projecte continua però ha de seguir endavant sense tenir una línia tan clara com abans.
<p>Immaculada Vedruna (Barcelona, Escola concertada, Infantil, Primària i ESO)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projecte educatiu compartit amb la resta d'escoles Vedruna de Catalunya molt definit i clar adaptant-se als nous temps. - Abraçar tots els àmbits d'aprenentatge de l'alumne. - Àmbit familiar i proper a través de les tutories. - Aposta per les noves tecnologies com un dels eixos vertebradors del projecte educatiu. - L'audiovisual es defineix com una eina transversal per arribar a adquirir els coneixements. - Cap separació entre TIC i audiovisuals - Adaptació de l'escola a les noves

	tecnologies, per tant, inversió econòmica.
--	--

Elaboració pròpia a partir de les dades recollides per l'autora.

10. Conclusions

En primer lloc, he comprovat les hipòtesis presentades al principi però amb diverses connotacions. Pel que fa les hipòtesis inicials podem concloure el següent:

“L'Educació en Comunicació Audiovisual es comença a introduir a les escoles (sigui com a assignatura transversal o independent) i és necessària pel desenvolupament del pensament crític de l'alumne”.

En la majoria d'escoles hi ha un esperit de renovació entre professors i en els projectes educatius. És cert que desenvolupa el pensament crític de l'alumne sempre i quan s'incideixi especialment en la crítica i la producció escolar com una part més de l'ús dels audiovisuals i de les TIC. No només s'ha d'ensenyar la part més tècnica com ara com utilitzar certs programes informàtics o que els alumnes vegin una pel·lícula per passar l'estona sinó que a més analitzin el rerefons dels audiovisuals i recursos que utilitzen a classe. En el cas que s'adopti una visió tecnologista farà que els alumnes només aprenguin sobre la tècnica oblidant la part més crítica.

En segon lloc, *“L'Educació en Comunicació Audiovisual crea entusiasme entra l'alumnat ja que és una assignatura diferent al que es fa habitualment dins l'aula amb un contingut diferent i una metodologia diferent a les altres”*

Els alumnes mostren interès a les classes d'audiovisuals ja que són conceptes no tractats mai a la classe i no només per aquesta raó estan més interessats sinó també perquè connecta el seu món real de fora l'escola amb la seva rutina. Els hobbies que els apassionen passen a ser objecte d'estudi i això fa que encara mostrin molta més atenció pel que estan fent.

Per últim, *“L'educació en Comunicació Audiovisual fa que els mitjans de comunicació i internet es converteixin en un instrument pedagògic dins l'aula.”* Els mitjans de comunicació i internet són avui un dia ja no un fi en si mateixos sinó es presenten com una via per a interioritzar conceptes i aprendre nous coneixements. Els professors s'han de seguir formant per a poder aconseguir adequadament com a via d'aprenentatge tant les TIC com els mitjans de comunicació.

D'altra banda després de basar-me en la recerca documental, en el treball de camp a les escoles, les consultes amb experts i la recerca de recursos a la xarxa he arribat a les següents conclusions que exposo a continuació:

- En primer lloc, podem dividir les escoles en diverses tendències segons la seva posició respecte l'educació audiovisual. Poques escoles inclouen de forma destacada i clara en els seus projectes educatius. És a dir, les escoles inclouen

l'educació audiovisual però no és una característica ni diferencial ni essencial de la resta d'escoles. Només en casos molt excepcionals com ara l'Escola Solc ja que la pròpia escola depèn dels propis pares i mestres al ser una cooperativa, però són casos excepcionals en els que l'escola vol destacar en aquest aspecte. Tot això depèn de la gestió de l'escola, l'ideari i els pares. Per tant, l'educació audiovisual depèn de cada escola i/o institut.

- En segon lloc, s'ha de tenir en compte que no hi ha una diferència substancial entre educació audiovisual i TIC en la vida real. És a dir, la majoria d'escoles han incorporat de manera paral·lela tant l'educació audiovisual i les TIC a l'hora i sense marcar diferències ja que una amb l'altra es complementen. És difícil diferenciar ara mateix entre audiovisuals i TIC quan els audiovisuals s'han incorporat dins les TIC, per tant, avui en dia seria més factible una educació multimèdia, que englobés educació en comunicació audiovisual, TIC, xarxes socials, app's, programes d'edició, internet, etcètera. És a dir, l'educació audiovisual i l'educació multimèdia es complementarien sempre i quan no es deixés de banda la part més crítica i no centrar només el temari i els objectius en la part més tecnologista.
- En tercer lloc, tenint en compte l'educació audiovisual i multimèdia, no s'hauria d'oblidar que és necessari i imprescindible tenir unes nocions bàsiques del llenguatge audiovisual que s'haurien de aprendre en una matèria independent per així poder desenvolupar transversalment en la resta d'assignatures els coneixements i adquirir una visió crítica de no només el que passa a classe sinó també del que passa al voltant dels alumnes en el seu temps lliure.
- En quart lloc, cal una bona coordinació entre el triangle escoles- departament d'educació- Universitats, així com la coordinació entre els estudis de comunicació i educació. No hi hagut una funció coordinadora entre tots tres sectors. Per una banda, els instituts i escoles públiques han de seguir endavant malgrat les retallades i seguir fent esforços per seguir oferint ensenyament de qualitat als seus alumnes i famílies i els instituts i escoles concertades, han de seguir apostant per projectes innovadors sense oblidar de donar la matèria més essencial i caure en el parany d'una visió més tecnologista. El Departament d'Educació per la seva banda ha ofert des del principi recursos i ajudes per escoles i instituts però no coincideixen amb opinions i manera de treballar amb professors i experts. Per últim, les Universitats han desaprofitat els canvis en els nous plans d'estudis de grau per adaptar-se a les noves formes d'ensenyament.
- En cinquè lloc, la voluntat i interès de professors en la renovació de l'ensenyament ha fet que apareguin nous recursos sense ànim de lucre i que apareguin noves xarxes entre professors i educadors per a poder desenvolupar adequadament i adaptats a avui en dia tots els continguts que s'haurien de donar. Així doncs, Aulamèdia i Cinescola s'han convertit en eines imprescindibles. També han aparegut noves empreses dirigides per comunicadors especialitzats en educació com ara Escola Audiovisual, una

empresa dirigida a mestres que vulguin especialitzar-se i/o aprofundir en el vídeo i l'àudio dins l'aula o Educació i les TIC, un portal de serveis d'educació i TIC a l'aula per a professors.

- Per últim, l'educació audiovisual i multimèdia estan entrant de forma subliminal a les aules, integrant tot els conceptes i pràctiques com a via per arribar a uns coneixements finals. Però sempre això depèn de la voluntat del professor i el temari que doni temps a classe.

Bibliografia i pàgines web consultades

AMBRÒS, Alba i BREU, Ramon (2011). *10 ideas claves: Educar en medios de comunicación*, Barcelona: Graó

AMBRÒS, Alba i BREU, Ramon (2007). *Cinema i educació: El cinema a l'aula de primària i secundària*, Barcelona: Graó

APARICI, Roberto (1996). *La revolución de los medios audiovisuales: educación y nuevas tecnologías*, Madrid: Ediciones de La Torre

GRAVIZ, Ana i POZO, Jorge (2000). *Niños, medios de comunicación y su conocimiento*, Barcelona: Herder

MONTOYA, Norminanda (2005). *La Comunicación Audiovisual en la Educación*, Madrid: Laberinto

VVAA (2006). "L'educació en comunicació audiovisual", *Quaderns del CAC*, 25

AULAMÈDIA. Educació en Comunicació. <http://www.aulamedia.org/wordpress/> [Consulta: maig 2014]

CINESCOLA, <http://www.cinescola.info/> [Consulta: maig 2014]

ESCOLA AUDIOVISUAL. Formació per a professors i alumnes en audiovisuals i TAC, <http://escolaaudiovisual.com/>

ESCOLA SOLC. Projectes, <http://www.escolasolc.com/> [Consulta: maig 2014]

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA COMUNICACIÓ UAB. Grau de Comunicació Audiovisual. <http://www.uab.es/servlet/Satellite/estudiar/llistat-de-graus/informacio-general/comunicacio-audiovisual-1216708251447.html?param1=1265293768566¶m10=4> [Consulta: maig 2014]

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA COMUNICACIÓ UAB. Grau de Periodisme. <http://www.uab.es/servlet/Satellite/estudiar/llistat-de-graus/informacio-general/periodisme-1216708251447.html?param1=1265293768091¶m10=4> [Consulta: maig 2014]

FACULTAT DE CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ-UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI. Ensenyaments, <http://www.fcep.urv.cat/> [Consulta: maig 2014]

GABINETE DE COMUNICACIÓN Y EDUCACIÓN UAB (2008). Máster Internacional en Comunicación y Educación, <http://www.gabinetecomunicacionyeducacion.com/formacion/master-internacional-en-comunicacion-y-educacion> [Consulta: maig 2014]

INSTITUT ILLA DE RODES (2011). Projecte "Illa TV": Formació Audiovisual, <https://sites.google.com/site/illaprojecte/project-definition> [Consulta: maig 2014]

RADIO TELEVISIÓN ESPAÑOLA (2012). Para Todos La 2- Debate: La educación audiovisual, <http://www.rtve.es/alcarta/videos/para-todos-la-2/para-todos-2-debate-educacion-audiovisual/1568996/> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSIDAD INTERNACIONAL DE ANDALUCÍA. Máster universitario de comunicación y educación audiovisual. <http://www.master-educomunicacion.es/> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA. Grau d'Educació Primària, <http://www.uab.cat/servlet/Satellite/estudiar/llicitat-de-graus/informacio-general/educacio-primaria-1216708251447.html?param1=1229413437355¶m10=4> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT DE BARCELONA-FACULTAT DE FORMACIÓ DEL PROFESSORAT. Grau de Mestre d'Educació Primària, http://www.ub.edu/fprofessorat/queoferim/grau/grau_primaria/ [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT DE VIC-UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA. Grau de Comunicació Audiovisual. <http://www.uvic.es/ca/estudi/comunicacio-audiovisual> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT DE VIC-UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA. Grau d'Educació Primària, <http://www.uvic.es/estudi/mestre-deducacio-primaria> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT DE VIC-UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA. Grau de Periodisme, <http://www.uvic.es/ca/estudi/periodisme> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE CATALUNYA. Grau en Comunicació Audiovisual, <http://www.uic.es/ca/comunicacio-audiovisual> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE CATALUNYA. Grau en Periodisme, <http://www.uic.es/ca/grau-periodisme> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT POMPEU FABRA. Grau de Comunicació Audiovisual, http://www.upf.edu/estudiants/ca/titulacions/comunicacio/grau-com_audiovisual/presentacio/index.html [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT POMPEU FABRA. Grau de Periodisme,
<http://www.upf.edu/estudiants/es/titulacions/comunicacio/grau-periodisme/presentacio/index.html> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT RAMON LLULL-BLANQUERNA. Grau en Educació Primària,
<http://www.blanquerna.url.edu/web/interior.aspx?alias=fpcee.estudis-grau.educacio-primaria&idf=2&id=747> [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT RAMON LLULL-BLANQUERNA. Grau en Periodisme,
<http://www.blanquerna.url.edu/web/interior.aspx?alias=fcc.estudis-grau.periodisme>
[Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI. Grau de Comunicació Audiovisual,
http://www.urv.cat/cae/graus/graudecomunicaci_audiovisual.html [Consulta: maig 2014]

UNIVERSITAT ROVIRA I VIRGILI. Grau de Periodisme,
<http://www.urv.cat/cae/graus/graudeperiodisme.html> [Consulta: maig 2014]

VEDRUNA IMMACULADA BARCELONA. L'escola,
<http://www.immaculadabarcelona.org/escola.php> [Consulta: maig 2014]

XARXA TELEMÀTICA DE CATALUNYA. XTEC Mèdia,
<http://www.xtec.cat/web/recursos/media> [Consulta: maig 2014]

Annex

Proposta didàctica de Maria Neus Hereter de la Pel·lícula Crash
(<http://www.cinescola.info/Pelis%20pdf/Crash.pdf>; última consulta 12 de maig de 2014)

FITXA TÈCNICA i ARTÍSTICA

Direcció: Paul Haggis.

Països: EEUU i Alemanya.

Any: 2004. Durada: 100 min.

Gènere: Drama.

Guió: Paul Haggis i Bobby Moresco; basat en un argument de Paul Haggis.

Música: M. Isham.

Fotografia: J. Muro.

Estrena: Maig del 2005 als EEUU i gener del 2006 a l'estat Espanyol.

Interpretació: Sandra Bullock (Jean Cabot), Don Cheadle (Detectiu Graham Waters), Matt Dillon (Sergent Jack Ryan), Jennifer Esposito (Ria), William Fichtner (Jake Flanagan), Brendan Fraser (Fiscal del districte Rick Cabot), Terrence Dashon Howard (Cameron Thayer), Thandie Newton (Christine Thayer), Chris "Ludacris" Bridges (Anthony), Ryan Phillippe (Hansen), Larenz Tate (Peter).

SINOPSI

Crash segueix la pista del breu encontre entre un grup de personatges de diferents ètnies, orígens i classes socials, que lluiten per superar les seves pors a mesura que entren i surten de les vides dels altres: un detectiu de policia amb una mare drogoaddicta i un germà desaparegut, dos lladres de cotxes que teoritzen contínuament sobre la societat, l'ocupa't fiscal del districte i la seva irritable esposa, un veterà policia racista que cuida del seu pare malalt i que no agrada al seu jove i idealista company, un reeixit director de televisió i la seva altiva esposa, un immigrant persa obsessionat per la seguretat del seu negoci que compra un arma, un manyà hispà i la seva petita filla, un comerciant asiàtic... El descobriment del cos d'un jove assassinat en una cuneta farà que les vides d'aquestes persones s'entrecreuin a la ciutat de Los Angeles. Tots col·lisionaran durant les 36 hores que mostra el film i ho faran a la zona grisa entre el blanc i el negre, on tothom és víctima i agressor.

PREMIS

3 OSCARS 2006, millor pel·lícula, millor guió original, millor muntatge. 3 NOMINACIONS ALS OSCARS 2006, millor director, millor actor secundari –Matt Dillon-, millor cançó In the Deep de Kathleen “Birrd” York.

2 NOMINACIONS ALS GLOBUS D’OR 2006, millor actor secundari –Matt Dillon-, millor guió.

Premis al marge, Crash va recaptar més de 50 milions de dòlars, gairebé deu vegades més que el seu pressupost, i va ser considerada com una de les millors produccions de la temporada 2004/5.

OBJECTIU DEL VISIONAT I DE LA SEVA POSTERIOR ANÀLISI

La pel·lícula Crash és un símil de la realitat. D’una determinada realitat. Amb el seu visionat i posterior anàlisi hem de ser capaços d’entendre que les decisions morals es troben en tots els actes de la vida i que les seves conseqüències poden ser imprevisibles. Les conclusions que cadascú en tregui, el faran avançar en el procés de construcció de la seva pròpia ciutadania.

AJUDES DE LECTURA I ANÀLISI

ESTRUCTURA FÍLMICA

No segueix l’estructura clàssica dels relats basada en presentació, nus i desenllaç. El film arrenca amb una analepsi - escena retrospectiva, flashback en anglès- i es desenvolupa seguint una narrativa fragmentada formada per vuit línies argumentals que es relacionen entre si. Aquesta estructura sincrònica en paral·lel exigeix de l’espectador una lectura interpretativa amb la que va ordenant els fets. L’estructura és complexa però prou fàcil de llegir i, potser de vegades resulta massa convenient ja que abusa àmpliament de coincidències i sincronies.

SIGNIFICAT REFERENCIAL O SIGNIFICAT LITERAL: el tema.

El tema és bàsic i s’entén perfectament: Crash ressegueix la cruïlla de vides d’un seguit individus que no podran evitar veure’s empesos cap a uns fets que s’entrellacen i precipiten sobre ells. Els esdeveniments sacsegen els personatges que es veuen empesos fora de les seves inèrcies evidenciant en el procés les seves pors i les seves conviccions. Tot plegat explica que la violència i el racisme es couen lentament i cada dia al formiguer que és l’actual ciutat de Los Angeles.

SIGNIFICAT EXPLÍCIT: l’argument que completa el significat literal.

El plantejament de la pel·lícula fa necessari desenvolupar un bon l’argument que completi el seu significat literal. Molts dels diàlegs juguen amb el doble

sentit i no s'entendrien sense una bona posada en escena. Per exemple, quan els dos lladres es queixen d'haver-se sentit discriminats i, mentre ho fan, ataquen a la parella de rics fent just el que aquests estaven pensant. L'acció dels lladres –escena- dona la raó a la seva crítica –diàleg- en aquest moment.

SIGNIFICAT IMPLÍCIT: les imatges que ajuden a desenvolupar el tema i l'argument. A Crash hi ha un bon grapat d'elements escenogràfics que actuen com a símbols i que ajuden a entendre i/o interpretar la visió que es vol donar d'una ciutat com Los Angeles. Una gran metròpolis que acull a tot tipus de gent i que ofereix un gran nombre de situacions on aquestes persones es relacionen. Unes relacions que, sovint, les fa enfrontar-se. Un exemple d'aquest element és l'immigrant persa que és insultat pel dependent d'una tenda d'armes en confondre'l amb un àrab. L'escena demostra com l'odi social és conseqüència d'enfrontaments polítics ja que en aquesta escena es fa referència als atemptats terroristes suïcides de l'11 de setembre de 2001 comesos als Estats Units per membres de la xarxa gihadista al-Qaida. Un altre exemple és la realitat del racisme que es denuncia i es planteja des de diferents punts de vista. El racisme és un problema que segueix convivint en una societat que creu tenir-lo superat però segueix existint i es va evident a base de prejudicis, odis i desconfiances cap als altres.

SIGNIFICAT SIMPTOMÀTIC: la interpretació de la realitat.

Al film, tot, absolutament tot, té una interpretació. És com una barreja entre ignorància - com en el cas dels insults del dependent a l'immigrant persa- i molts prejudicis implantats culturalment des de fa molt temps que no ens deixen veure realment el que som, ni veure el que realment és Paul Haggis, el director i guionista de Crash, utilitza l'exageració per desenvolupar una història centrada en el racisme, la violència i la intolerància d'una forma una mica artificial, però molt efectista. Durant els primers minuts els personatges es comporten més com a arquetips, però a mesura que la trama avança ens adonem que aquestes característiques inicials potser amaguen una mica més de complexitat: l'existència de cada individu està marcada, prefixada, però... les seves decisions poden variar. O no... Haggis no presenta una història on hi ha bons i dolents, més aviat planteja situacions de la vida quotidiana a una ciutat com Los Angeles on els seus habitants són tan volubles en la seva moralitat i accions com qualsevol ésser humà. Planteja diverses històries plenes d'ambigüitat, de fronteres creuades, de necessitats, de sentiments, d'absurditats. Històries i situacions –creïbles o no- que es creuen, que parteixen de fils comuns i que exploten quan es toquen amb accions i reaccions mogudes pels estereotips. Però allò que passa a Los Angeles de Crash... només passa a Los Angeles de Crash?

ANÀLISI DEL NIVELL PERCEPTIU: IMATGES, ESTÍMULS LLUMINOSOS i BANDA SONORA.

És un film molt efectista que aconsegueix atrapar l'atenció durant la major part de la pel·lícula. La presentació de les diferents històries entrelaçades, fan que

l'espectador identifiqui aquestes imatges i les reconegui tot buscant-les en la seva memòria. Això li crea una percepció personal que li permet anar integrant els personatges i relacionar-los amb els estímuls que els mouen, amb els relats que es van plantejant, amb els diferents perfils i afinitats dels diferents personatges... Tot plegat crea una certa identificació directa amb la seva experiència perceptiva. La banda sonora escrita per Mark Isham està feta a mida i s'adequa als propòsits i necessitats del film. Es tracta d'una música suau, etèria i gairebé imperceptible. Una composició habitual en aquest tipus de films i en la qual no hi falten els elements vocals i electrònics.

ANÀLISI DEL LENGUATGE FÍLMIC: ELS CODIS.

S'utilitzen tot tipus de codis que fan reconèixer fàcilment la intenció i el seu significat. El tipus de codi social és el més utilitzat i recalca el tema principal de la pel·lícula. Ens arriba en forma d'objectes que transmeten idees: robes, cotxes i cases –riquesa/pobresa-, uniformes - poder o l'abús de poder -, armes – violència, desconfiança, por -. El fet que tot passi en l'època de Nadal també és un codi significatiu. Tothom sap què és el Nadal, però cadascú l'interpreta a la seva manera. És una època molt significativa però té moltes lectures. Lectures que estan en funció de l'experiència personal. Els elements verbals o diàlegs estan carregats de connotacions. La seva intenció és recalcar l'evident, com en el cas de l'argot que utilitzen els dos lladres, o en com es transmeten l'odi i els prejudicis mitjançant les converses que es van succeint entre els diferents personatges. Com que la pel·lícula està construïda a partir de moltes històries entrelaçades, els fosos a negre funcionen com un codi de separació que ens permet diferenciar i alhora relacionar-les entre si. També s'usen codis de significat metafòric com ara la neu i el foc.

ANÀLISI DE LA INTERPRETACIÓ: ELS TEMES I LA SEVA MANERA D'EXPLICAR-LOS.

Crash planteja vuit històries paral·leles i relacionades entre si. Es tracta d'una interessant manera de presentar les moltes cares d'una corralitat complexa -el racisme als Estats Units- a partir de parelles de personatges que interpreten una determinada situació o punt de vista d'aquella corralitat perquè en formen part i perquè la construeixen amb els seus actes.

El tema central, a part del racisme i dels prejudicis socials, és la metàfora que es llança a l'espectador i que el convida a plantejar-se que no hi ha ningú totalment bo, ni ningú absolutament dolent. Ho fa mostrant les diverses reaccions que podem tenir qualsevol de nosaltres. Actuem i reaccionem de maneres diferents segons quins siguin els nostres prejudicis, la nostra cultura, les nostres pors, la nostra escala de valors.

Una de les històries tracta molt de prop el tema de les armes, un tema molt significatiu dins de la cultura dels Estats Units. Crida l'atenció el tracte que el director i guionista fa sobre el tema. Malgrat que deixa un espai a l'espectador per a la reflexió, el mostra com un gran error d'aquella societat ja que facilita

que persones que viuen amb por arribin a prendre's la justícia per la seva mà i converteixen una simple baralla personal en un assassinat.

Un altre tema important és el de la divisió entre una societat decadent -de rics- i una societat emergent -de pobres- i les relacions que s'estableixen entre ells. La parella de lladres comencen el tema explicant el seu sentiment d'indignació en sentir-se discriminats per blancs i rics, mentre fan ús del tòpic que els molesta. Robant als rics –el matrimoni del fiscal del districte- demostren que en el fons assumeixen que la realitat és aquesta, que no poden fer res per canviar-la i, resignats, fan ús del tòpic, roben. En “respondre segons el tòpic”, li donen la raó i cauen en el seu error.

El cas contrari és el del director de televisió i la seva dona que semblen pagar les conseqüències dels actes dels altres. Són víctimes d'un abús de poder per part del policia racista que enrabiat per la situació del seu pare malalt, es descarrega vexant la parella. En aquest cas, la parella sembla sortir del seu món de riquesa per plantar-se en una realitat més real de la qual tampoc es lliuren.

El tema de les relacions pares i fills està també molt present: apareix en 5 de les 8 històries. A la majoria es destaca el fet que els fills cuiden i guien a uns pares desbordats per una realitat que ells no arriben a entendre. El contrast el posa el personatge del manyà hispà que amb la seva experiència protegeix a la seva filla.

PANTALLA ACTIVITATS

Objectius

- Identificar i descriure els comportaments i les actituds assertives, passives i agressives mitjançant l'anàlisi crítica d'imatges de la pel·lícula.
 - Prendre consciència que les decisions morals es troben en tots els actes de la vida i que les seves conseqüències poden ser imprevisibles, a través del comentari crític de fragments de la pel·lícula i l'anàlisi de les actituds de diversos personatges.
 - Treure conclusions personals sobre les tres actituds treballades (assertivitat, passivitat i agressivitat) per avançar en el procés de construcció de la teva pròpia ciutadania.
 - Analitzar el muntatge altern, el salt enrere, angulacions i planificacions mitjançant la identificació en seqüències concretes del film per comprendre'n millor el contingut i fomentar-ne l'expressió.
1. Identifica les 8 línies argumentals que construeixen el film i els personatges que les expliquen.

2. Identifica les relacions existents entre les 8 línies argumentals que construeixen el film i els personatges que les enllacen.
 3. Relaciona cadascuna de les tres actituds que hem treballat (Assertivitat-Passivitat-Agressivitat) amb el personatge del film que, segons el teu parer, millor les representa. Tria un personatge per cada actitud i justifica la teva resposta amb referències concretes del film: escenes, diàlegs, actituds, silencis, música...
 4. La majoria dels personatges del film pateixen, amb major o menor mesura i de manera temporal o bé definitiva, una transformació personal provocada pel desenvolupament de la història. Escull dos d'aquests personatges, els que segons el teu parer representin millor aquests canvis o que pateixin canvis molt significatius, i analitza'n la seva evolució al llarg del film fixant-te en quin és l'agent que provoca el canvi: relació amb un altra persona, fet que viu, context en el que es mou la seva història...).
 5. Escribeu un mínim de cinc frases representatives de la seva evolució.
 6. A la presentació d'objectius d'aquesta feina d'anàlisi has pogut llegir que "(...) les decisions morals es troben en tots els actes de la vida i (...) les seves conseqüències poden ser imprevisibles". Hi estàs d'acord?. Justifica la teva resposta.
 7. Creus que el visionat de Crash és una bona tria per treballar, amb imatges, els continguts conceptuals de la unitat. Justifica la teva resposta.
 8. Coneixes alguna altra pel·lícula que tracti les relacions personals d'una manera semblant a com ho fa Crash? Quina? Explica-ho una mica.
 9. Què t'ha semblat la pel·lícula? Explica'n el perquè.
 10. Què t'ha semblat l'anàlisi que hem fet? Explica'n el perquè.
 11. Creus que la feina feta facilita l'assoliment dels objectius que proposa la unitat? Explica'n el perquè.
 12. Explica quin aprenentatge has assolit amb tot plegat: pel·lícula, baròmetre, activitats...
 13. Quina icona descriu millor les teves sensacions ara que has acabat la primera unitat de la matèria? Explica'n el perquè.
3. Televisió: Anàlisi de programes i sèries de televisió
 - a. Explicació de la narració dramàtica (Introducció- presentació- profundització- culminació- desenllaç-epilog)

- b. Exercici amb un exemple d'una sèrie de televisió: *Como conocí a vuestra madre*. Preguntes a realitzar després de veure el capítol pilot:
- Títol: Quines expectatives crea el títol del sèrie? (Preguntar-ho abans de la reproducció i fer una pluja d'idees, després del visionat veure si eren certes les prediccions dels alumnes)
 - Trama: De què tracta el capítol? (Parar la reproducció en les primeres escenes i adivinar de què anirà); Quin és el conflicte principal?
 - Ambient: Quin ambient es descriu? Llocs de treball? La llar?
 - Grup social: Quin grup social es descriu? Quins oficis es descriuen en la sèrie?
 - Època: Quan es desenvolupa l'acció? Durant quant de temps es desenvolupa l'acció del primer capítol?
 - Rols: Quins personatges apareixen? Quines característiques físiques i valors representen? Quines relacions tenen entre uns i altres?

Entrevista a Alba Ambrós

- *Com funcionen les competències?*
- Nosaltres som una comunitat autònoma que podem acabar de perfilar en tema educatiu. Hi ha el BOE que va regular la LOE. La LOE és un reial decret que posa l'Estat. L'Estat quan parlem d'educació és el que legisla el territori MEC i nosaltres no hi som. Nosaltres tenim competències en educació del que diu l'Estat, el que va fer amb la LOE, nosaltres podem seguir-lo però podem ajustar-ho sobretot en hores de llengua, distribució de continguts. La LOE es plantegen 8 competències bàsiques perquè ho va decidir el nostre govern orientades del que es deia a la Unió Europea. Tenen un document que tenen 6 però aquí fem 8 i Catalunya agafa 8 i matisa en competències lingüística i audiovisual. Altres competències han adaptat aquestes competències i no poden transformar-ho tot però sí poden fer una modificació, tenen un tant per cent de marge. Llavors Catalunya el que va fer va ser tenir les mateixes que el territori MEC i afegir l'audiovisual, és l'única comunitat que explicita això. Aquest fet ja és molt important, a nivell de visualitzar, potenciar i donar empenta a aquest tema. Les altres no ho han explicitat així. És important perquè recull la tradició que hi hagut a Catalunya a través dels diversos projectes que s'han portat a terme.
- *Quan es comença a integrar això sobretot és a Catalunya...*
- Catalunya és des dels anys 80, té projectes audiovisuals impulsats des del Departament. Es va començar a treballar molt a través de la XTEC. Això no es fa amb un any, dos o tres. Sinó que s'ha treballat durant molts anys amb aquesta línia. El que posa en evidència és que hi hagut voluntat de treballar cap aquí. Què podia haver arribat a més centres? Segurament. Però que hi hagut impulsos i idees per fer-ho arribar si que n'hi ha hagut.
- *També hi ha gent que diu que és un peix que es menja la cua, és a dir, la llei ho diu però com hi ha part de professors que tenen una manera molt tradicional d'ensenyar els hi costa canviar...*

- Hi ha dos problemes. Un és canviar la metodologia. El professor ho ha de fer perquè vol. Ho has de tenir molt clar que tu vols fer un canvi. Qui ha de voler és un. L'altre problema ben gros és que en les facultats de formació no hi ha inclosa cap assignatura sobre aquest tema. En el grau d'Educació Primària no hi ha una assignatura explícita sobre Educació Audiovisual. Explícita de com treballar-ho i com desenvolupar-ho no existeix. Si algun professorat vol a les seves classes, doncs es fan petites coses. Però si algun professor no té present d'incloure-ho a les seves sessions no es treballa sobre la televisió, ni la ràdio. Ni com veure una pel·lícula ni analitzar-la.
- *Hi ha optatives però?*
- No, a Educació Primària no. A Educació Infantil sí que hi ha una menció de mitjans de comunicació però a Primària no. Primer els professors que ja estan en exercici molts s'apunten a fer cursos de formació però no només és fer el curs sinó després reflexionar com tu ho introdueixes. I això fàcil no és. L'altra cosa és que a les facultats no hi ha alguna cosa molt potent sobre educació audiovisual. Llavors si tu has acabat la secundària i te'n vas a la Facultat de Formació, acabes i mai ho has vist, per què ho digui una llei ho faràs? No saps com fer-ho. És que és difícil si mai ho has vist i mai t'han format. Els llibres inclouen el típic exercici de comentar els anuncis hi ha professors que se'l salten, d'altres no perquè agrada molt els estudiants. Necessitem sinergies des de diferents institucions i associacions que es potenciï l'educació en comunicació.
- *Però encara que la llei digui unes coses els instituts poden fer el que volen?*
- No hauria de passar. Està legislat. Ets un treballador d'ells i has de fer el que ells manen. T'has de comprometre, fer un currículum pactat amb els teus professors, amb el centre i amb les línies del centre però la gent no pot fer el que li doni la gana perquè sinó ens estem saltant tots els principis d'equitat que estan posat a la llei. Les lleis estan per garantir la qualitat de l'educació. El que jo he après és que a nivell legal surti perquè sinó surt no es possible fer-ho. Que es visualitzi que es important.
- *Però això és per què realment hi hagut gent que ho ha pogut?*
- Per tant és que hi sigui és important però si això no va acompanyat d'unes accions tampoc no serveix de res. Per tant, necessitem moltes coses, que surti un marc legal però que hi hagi acompanyament des de la formació permanent, formació inicial i que se sàpiga com s'ha de fer i això és el que falta molt per fer. Són coses esporàdiques que van associades a una persona no a un projecte. En el cas de Solc sí.
- *I des de les universitats, què s'intenta?*
- Passa una mica el que passa als instituts. Va associat a un professor. El que es reproduïx als instituts, es reproduïx a la universitat. Falta molta formació, molta voluntat, molta xarxa perquè el projecte no depengui només d'una persona sinó realment depengui d'un centre que s'ho cregui. Jo sempre intento introduir alguna cosa però també haig de donar l'altre contingut. Poso petites activitats. Ho relaciono i ho vinculo. Tampoc si la resta no ho fan no passa res perquè compliran el programa. Això es el mateix que passa als instituts, es relaciona a una persona, perquè ho té molt clar, ho vol fer. Però ens falta l'estructura per poder-ho explicar com a mínim als futurs mestres.

- *Igual que es dóna per evident que s'han d'ensenyar les matemàtiques, s'hauria de donar per evident l'educació audiovisual...*
- Exacte. S'haurien de donar facilitats per ensenyar l'educació en comunicació aquí sobretot. Tornem a estar igual, pertany a una persona.
- *I els alumnes què diuen?*
- Els hi encanta. El que fem una mica de creació, d'anàlisi és un tema que els hi agrada però els hi costa molt perquè no estan acostumats. Agrada molt i entenen que és útil però requereix un esforç addicional. Tornem a estar igual. Jo els hi dono una *xuleta* però després jo no em puc passar tres classes explicant la planificació perquè els meus continguts no són aquests. Dono les eines per a què vagin entrant però tampoc sé com manegar-m'ho perquè jo ho vinculo però sempre és l'eterna com ho fem. El problema és que per exemple hi ha molts projectes i mètodes per tractar les matemàtiques però no hi ha tants per tractar l'educació mediàtica, és que gairebé no hi ha centres que ho facin. Hi ha materials però allò de dir tot una cosa muntada no. No hi ha una generalització.
- *I la qüestió econòmica també afecta?*
- Ara no. Perquè amb un ordinador no es tan car. Jo crec que recursos no en falten. Es el com s'ha de fer servir perquè hi ha gent que no ho sap fer servir. I ara amb els mitjans que tothom té mòbils i pantalles tothom pot gravar un vídeo. No es un problema de recursos, sinó de...
- *Voluntat?*
- Voluntat política i dels professors, ja n'hi ha molts que ho fan per voluntarisme. Els governs a vegades posen molt accent en una cosa i tothom sap que allò es important no s'ha posat l'accent.
- *Llavors s'ha fet prou des de la Generalitat?*
- S'ha fet però es podria haver fet més. Estem al 2014, jo vaig fer la tesi al 2002 i si ara comptéssim els centres quants hi ha? Per tant aquí i hi ha alguna cosa que no funciona.
- *Hi ha molts centres però que malgrat tenir el projecte no l'actualitzen sovint o els canals estan desactualitzats...*
- Els professors ara no poden fer més amb les retallades que hi hagut. Treballa més hores, li paguen menys i té més feina és que ara agraïm tot el que la gent està fent perquè no es pot fer més. Els recursos tecnològics hi ha perquè els centres tenen ordinadors i els alumnes tenen mòbils i per fer anàlisi tampoc es indispensable que ja es feia fa trenta anys. No és qüestió de recursos tecnològics sinó de recursos humans. Hi ha un problema de recursos humans i de facilitar tota aquesta formació per donar-li un espai físic.
- *I com a perspectives de futur pel que fa l'Educació en Comunicació?*
- Està tot en una situació molt vaga, crec que anem molt endarrerits amb aquest tema. Sinó se'ns dona un espai, un temps i horari perquè es treballi tornem a estar igual. Els estudis que s'estan fent aquí, aquest any és la segona promoció de grau i no hi ha res que tingui a veure en els nous plans d'estudi. Si no està quallant aquí que és on estem preparant als futurs mestres llavors jo crec que faltaria més voluntat política.
- *Està com en stand by...*

- No s'oblida però tampoc avança. Està encallat. Cada vegada s'hauria de desenvolupar més.
- *I la diferència entre educació en mitjans i amb els mitjans?*
- Hi ha d'haver saber llegir i escriure, és important fer un anàlisi dels continguts però realment tu entens si ho proves tu amb una càmera. Ho entendràs molt millor. Ha d'haver un equilibri. Passar per la producció et fa posar el punt de vista en el que tu consumeixes, allò que algú ha triat per tu. Sempre hi ha ull darrere d'una càmera. Quan tu mires la televisió, veus el que algú ha escollit i és molt important que entenguis qui és l'ull i tu decideixes el que poses i això és el que passa quan fas petites produccions.
- *És una eina a través per desenvolupar l'esperit crític?*
- Si, però es pot desenvolupar des de qualsevol matèria i àrea. El sentit crític també és una competència transversal.